

ШУМАРСКИ ЛИСТ

(REVUE FORESTIÈRE)

САДРЖАЈ (SOMMAIRE):

Ing. I. Jelenić: O zemljišnim zajednicama (Sur les Communautés des biens) — Ing. Z. Vajda: Dendrogeografska istraživanja (Sur les recherches dendrogéographiques) — Ing. V. Strepački: Odvodnjavanje bara u slavonskim šumama sa biološkog gledišta (Le dessèchement des marais dans les forêts de Slavonie du point de vue biologique) — Ing. Cv. Božić: Državna gozdna uprava v Dravski banovini (L'Administration des forêts domaniales en Slovénie) — Jugosl. tržište drveta (Marché au bois Yougoslave) — Notice — Literatura (La littérature) — Iz Udruženja (Affaires de l'Union) — Lične vijesti (Décès et mutations) — Popularni dio (Partie populaire) — Oglasi (Annonces).

ШУМАРСКИ ЛИСТ

ИЗДАЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКО ШУМАРСКО УДРУЖЕЊЕ

Уређује редакциони одбор

Главни и одговорни уредник: Професор Др. Антун Леваковић
Уредништво и Управа, Загреб, Вукотиновићева 2. — Телефон 64-73

ШУМАРСКИ ЛИСТ

излази сваког првог у мјесецу на 2—4 штампана арка

Чланови РЕДОВНИ Ј. Ш. У. добијају га бесплатно након подмирења чланског годишњег доприноса од 100 Дин.

Чланови ПОМАГАЧИ а) категорије плаћају годишње 50 Дин.

б)

100 Дин.

Чланови УТЕМЕЉАЧИ и ДОБРОТВОРИ добијају га након једнократног доприноса од 2000 односно 3000 Дин.

Претплата за нечланове наноси годишње 100 Дин.

ЧЛАНАРИНА И ПРЕТПЛАТА ШАЉУ СЕ на чек Ј. Ш. У. 34.293 или на адресу Југословенског Шумарског Удружења: Загреб, Вукотиновићева улица 2.

УРЕДНИШТВО И УПРАВА налазе се у Шумарском дому Загреб, Вукотиновићева улица 2. Телефон 64-73.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ:

ЗА СТАЛНЕ огласе (инсерате) као и за дражбене огласе:

1/4 страна 500 (петстотина) Дин — 1/4 стране 175 (стоседмдесетпет) Дин.

1/4 стране 300 (тристотине) Дин — 1/4 стране 90 (деведесет) Дин.

Код трократног оглашавања даје се 15%, код шесткратног 30%, код дванаесткратног 50% попушта.

Сакупљачи огласа добијају награду.

УПРАВА

88 88

ГОСПОДИ САРАДНИЦИМА

Да би се уређивање „Шумарског Листа“ могло провести што лакше и брже, управљамо ову молбу господи сарадницима.

ЧЛАНЦИ нека обрађују што савременије теме, у првом реду практична питања. Теоријски радови добро су нам дошли. Сваком оригиналном чланку нека се по могућности приложи кратак резиме у француском језику. За сваки превод треба прибавити доволу аутора. — Добро су нам дошле ситне вијести о свим важилијим питањима и догађајима у вези са шумарством. — РУКОПИСИ нека су писани што читљивије. Писати треба само на непарним страницама. С десне стране сваке странице треба оставити праван простор од три прста ширине. Реченице треба да су кратке и јасне. Избор дијалекта и писма препуштен је писцу. Рукописи се штампају оним дијалектом и писмом, којим су написани, у колико аутор изрично не тражи промјену. — СЛИКЕ, у првом реду добри позитиви на глатком папиру, нека не буду улијепљене у текст, већ засебно. Ако се шаљу негативи, треба их запакovati у чврсте кутије. ЦРТЕЖИ нека буду изведени искључиво тушем на бијелом писаћем папиру. Мјерило на картама треба означити само оловком. — ХОНОРАРИ за оригиналне чланке 60 Дин, за преводе 30 Дин по штампаној страници. — СЕПАРАТНИ ОТИСЦИ морају се засебно наручити. Трошак сноса писца. — ОГЛАСЕ, личне и друштвене вијести треба слати Управи, а не Уредништву.

УРЕДНИШТВО

REVUE FORESTIÈRE

POUR LES AFFAIRES FORESTIÈRES, DE L'INDUSTRIE ET DU
COMMERCE DES BOIS.

Rédigée par le Comité de Rédaction

Rédacteur en chef: Prof. dr. Ant. Levaković

Édition de l'Union Forestière Yougoslave 2, Rue Vukotinović Zagreb,
Yougoslavie. — Paraît chaque mois. Conditions de l'abonnement pour
l'étranger Din 120 par an. — Résumés en langue française.

Ing. I. JELENIĆ (PLAŠKI):

О ЗЕМЛЈИШНИМ ЗАЈЕДНИЦАМА

(SUR LES COMMUNAUTÉS DES BIENS)

U Šumarskom Listu izašla su dva članka o diobi zemljišnih zajednica i to jedan od g. prof. dra Dj. Nenadića, koji obrazlaže potrebu i svrshodnost diobe zemljišnih zajednica, a drugi od g. ing. R. Pipana, koji nasuprot zagovara protivno stanovište.

Neka i meni bude o toj stvari dopušteno par riječi. Poznata su mi dva tipa gospodarenja sa zemljišnim zajednicama.

Prvi tip, koji se primjenjuje u srezu Ogulinskom (a sigurno i drugdje), vrlo je bijedan. Zemljište zemlj. zajednica sastoji se od pašnjaka, šume i neplodna tla. Međe se njegove mogu ustanoviti pomoću instrumenata prema katastralnom nacrtu, ali samo ako kod ustanovljivanja ne bude prisutan nijedan uzurpator, kojih ima na pretek. Uzurpatori nisu stranci, nego podjelenici starosjedilačkih zadruga. Ima čitavih zaselaka na zemljištu zemljišne zajednice, a ima ih, koji posjeduju i po 100 jutara. Uzurpatori danomice proširuju »svoje imanje«, a da se ostali ovlaštenici tome ne protive. Interesantno je, da se i te kako protive tome u slučaju, ako koji trgovac ushtije na zemljištu zemlj. zajednice, na голу kamenu uz cestu, graditi kuću. Uzurpirani su većinom pašnjaci, koji se pretvaraju u oranice. Šumu (šikaru) neće nitko. Ona služi za pašnjak i za podmirivanje ogrjevom, ali samo u toliko, da »planinka« može svariti ručak.

Treba poznavati mentalitet toga naroda. On se mnogo ne brine za sutra. Glavno mu je, da proživi danas. Ne traži on Bog zna kakove »udobnosti«. Za ogrjev ga nije briga, dok ne padne snijeg. Za planinku se u »poreznici« (šumi zemlj. zajednice) uvijek nađe nekoliko prutova, da skuha palentu. U slučaju da nema nikoga pri ruci, da joj iz poreznice donese, poslužiti će za to plot od suha pruća. S toga se teško i nađe oko krajiških dvorišta (taj je pojam njima skoro i nepoznat) čestitih plotova. Kuće su im drvene i neuredne. Neki nemaju ni staja, a druge gospodarske zgrade velika su rijetkost. Zimi obično i blago boravi u istoj prostoriji, gdje i ljudi. Svi se bore, da dobiju od imovne općine što više građe, da si poprave kuću ili štalu, a kad je dobiju, s užitkom poruše doznačena im stabla, pa ih onda ostave u šumi da trunu ili izrade i izvezu trupce na rub šume da tamo gnijuju. Često dobivenu građu prodaju za bagatelu. Za njih nema većeg veselja, nego kad mogu srušiti koje stablo. Najslade im je bez

dozvole zaći pod bukvić ili jelić i prebrojiti mu godine. Kudagod idu, uvijek je sjekira uza njih, »da se brane od vukova«.

Narod nema smisla za komunalno, a slabo i za individualno gospodarstvo. Lozinka mu je »od danas do sutra«. On ratuje sa imovnom općinom za zemljište, koje mu je tobože ona otela, a na svom uzgaja parazite — uzurpatore. To je razumljivo, jer je mnogo lakše i unosnije zaći u šumu, pa sjeći i prodavati stabla, nego ono svoga zemljišta obrađivati, plaćati od njega porez i još sumnjati u uspjeh. On je za komunu, kada treba što trpiti, a za individualizam, kada se crpe kakova korist. Lakše će podnijeti svi za jednoga, nego jedan za sve. Kada treba što platiti, onda moraju platiti svi jednako, a kada treba što užiti, onda će užiti brži i drskiji.

Zemljišne su zajednice tu utočište grješnika. Uzurpatori su zauzeli najbolje zemljište, nekadašnje zajedničke pašnjake, na koje sada nesmije nitko stupiti osim njih. Oni to uživaju bez ikakove smetnje, a porez i drugo ne plaćaju, jer zemljište nije na njih u gruntu provedeno. U jednoj je upravnoj općini prije par godina pao jedan prijedlog, da se uzurpirano zemljište prepíše na uzurpatore. Na taj bi način oni bili obvezani plaćati porez i općinski namet, čime bi se znatno smanjio namet kod onih, koji ga do sada plaćaju. Taj je prijedlog ostao samo prijedlog, jer nije nitko, osim predlagača, htio o tom ni da čuje. Tko je do sada plaćao, neka plaća i dalje, a tko je do sada uživao, neka uživa također dalje. Velika većina ovlaštenika nezna procijeniti veličinu oštećenja, koje mu je na taj način nanešeno. Neki nešto slute, ali su u velikoj manjini, a uzurpatori među prvima agituju, da nikako ne pristanu na kakovu promjenu, jer će se inače zemljišna zajednica narodu otetiti.

Upravne su vlasti trebale odmah od postanka zemljišnih zajednica odgajati narod. Preko općinskih činovnika, učitelja, liječnika i drugih dalo bi se mnogo učiniti. Najprije mu je trebalo urediti kuću, staju, druge potrebne zgrade, dvorište, vrt, polje, a tek na kraju zemlj. zajednice. Međutim od toga mu nije baš ništa uređeno. Kako se onda može od njega zahtijevati, da on zna cijeniti tuđu, a kamo li svoju šumu. Što vrijedi obući ga u salonsko odijelo, a ne reći mu, da si mora nos brisati u maramu, a ne u rukav?

Žalosna je pojava, da se školski vrtovi pretvaraju u učiteljske vrtove, šta više u oranice. Trebalo je paziti, da li službenici vrše i drugu dužnost, a ne samo onu, za koju su plaćeni, t. j. da li i koliko rade u narodu za njegov napredak.

Da je narod bio prosvjećeniji, bio bi i u gospodarstvu napredniji. Tada bi znao cijeniti svoje, a i zajedničko gospodarstvo. Ne bi dozvoljavao, da se zajedničko dobro neravnopravno uživa. Tražio bi, da se uredi i utvrdi, tko i kakovo ima pravo na to zajedničko dobro i kakove ga dužnosti vežu za to dobro.

Drugi tip, kojim se gospodari u Medimurju (a sigurno i u drugim krajevima), gotovo je uzoran. Zemljište zemljišnih zajednica sastoji se također od pašnjaka, šume i neplodna tla. Samo je velika razlika između ovih i onih prijašnjih. Mede su vidljive — jarak i živica. Pašnjaci su uređeni tako, da nikad nijesu ugroženi prevelikom navalom blaga. Od napasivanja plaća se t. zv. glavarina. Šuma je također uređena. Godišnji se etat iznosi u malim skupinama na dražbu. Dražbi može prisustvovati i neovlaštenik. Prihod od pašnjaka i šume upotrebljava se za podmirenje

poreza, popravak zgrada, koje urbarska općina mora uzdržavati, a ostatak se podijeli među ovlaštenike prema veličini njihovih prava.

Narod je tu svjestan vrijednosti zajedničkog dobra. Šumskih šteta gotovo i nema. Lugar je suvišan, njegovu dužnost vrši poljar. Tu ne dolazi nitko na misao, da bi se zemljišna zajednica dijelila, već nasuprot pojedina zemljišna zajednica proširuje svoj posjed kupom okolnih šuma ili pašnjaka. Razumije se samo po sebi, da je do takovih prilika trebalo mnogo truda sa strane upravnih vlasti. Ako je tu i gospodovala tuđinska vlast i narod prosvjećivala tuđinska inteligencija, ipak je za nj učinila više, nego u krajevima sa narodnom inteligencijom. Tuđinac činovnik nije radio na poboljšavanju gospodarskih prilika naroda i na njegovom prosvjećivanju radi samog naroda, nego čisto radi sebe. Ako bude narodu dobro, biti će i činovništvu. Kojekakvim kortešima nije bilo mjesta. Vlast je za gospodarski napredak upotrebljavala i stroge propise, a uzorne gospodare materijalno nagrađivala. Činovništvo se u taj kraj slalo što boije, samo da narod osjeti, da mu tuđinac nije neprijatelj, nego prijatelj.

To se sve nije činilo u Krajini, gdje su služili domaći sinovi. Njima je mnogima bilo skoro stalo do toga, da se narod duševno i materijalno ne digne. Čuo sam nedavno jedan karakteristični dijalog starih činovnika. Na pitanje jednoga, »kako živiš«, odgovara drugi: »Ah sve je dobro bilo, dok nije došla ta prokleta kultura«.

Sasvim je razumljivo, da krajišnik uz ovakove prilike, u kakovim se nalazi, nemože shvatiti vrijednost zajedničkog dobra. No i ako je tako, ipak se ne bi smjelo pristupiti diobi zemljišnih zajednica. Sa čisto šumarskog gledišta to se ne bi smjelo činiti. Ako se razdijele zemljišne zajednice, nestat će pašnjaka, a seljak bez pašnjaka ne može biti. On će tjerati blago u šumu, što šumaru neće biti prijatno. Nema tako velike bojazni pred zarazom blaga na zajedničkim pašnjacima, da bi to bilo opravdanje za diobu, o čemu se možemo uvjeriti u Međimurju. Isto je tako i strah pred komunizmom suvišan. Ako se zemljišne zajednice uredi tako, da svaki ovlaštenik osjeti neku blagodat od njih, a narušitelj reda osjeti kaznu, čuvat će se i pašnjak i šuma, u koliko je bude, još bolje nego kod pojedina. Zemljišne zajednice su očajne i biti će tako dugo, dok se ne bude znalo, tko ima i koliko ima prava u zajednici. Bez katastra ovlaštenika ne može nijedna zemljišna zajednica napredovati, što više mora nazadovati. O tom se nazatku možemo osvjedočiti kod imovnih općina. One postaju pasivne najviše s toga, što ne vode računa o množenju zadruga. Množenje se nikako ne bi smjelo dozvoliti. Zašto ne bi matična zadruga podjeljenika isplatila za pravoužitničko pravo? Otkuda dolazi jedna zadruga do toga, da traži od imovne općine dvostruko pravo zato, što se podijelila?

Résumé. L'auteur est un adversaire du partage des communautés des biens que l'on discute chez nous depuis quelque temps comme un problème assez actuel.

—«O»—

Ing. ZLATKO VAJDA (OGULIN):

DENDROGEOGRAFSKA ISTRAŽIVANJA

(SUR LES RECHERCHES DENDROGÉOGRAPHIQUES)

Podatke o prirodnom rasprostranjenju pojedinih vrsta drveća nalazimo u mnogim fitogeografskim djelima, te u svim važnijim djelima iz nauke o uzgajanju šuma. Napredovanjem šumarske nauke, a specijalno nauke o uzgajanju šuma, osjećala se sve veća potreba za sistematskim proučavanjem prirodnog rasprostranjenja pojedinih vrsta drveća. Tako nakon poznatih čistih fitogeografskih djela Englera, Becka, Degenaa i dr. izdaje Rubner djelo pod naslovom: »Die pflanzengeographischen Grundlagen des Waldbau«¹, u kojemu je za temelje uzgajanja šuma uzeo prirodno rasprostranjenje pojedinih vrsta drveća i faktore, koji na to rasprostranjenje odlučno uplivišu. Dengler pak smatra ustanovljenje granica prirodnog područja rasprostranjenja pojedinih vrsta drveta temeljnom zadaćom nauke o uzgajanju šuma i šumarske prakse.¹ Međutim i ako je ustanovljenje prirodnog rasprostranjenja pojedinih vrsta drveća temelj nauke o uzgajanju šuma, ipak nije zadaća nauke o uzgajanju šuma, da istražuje prirodno rasprostranjenje vrsta. Zadaća je te nauke, da se bavi podizanjem i njegovanjem sastojina i ona se ima tek da koristi rezultatima postignutim na polju istraživanja prirodnog rasprostranjenja pojedinih vrsta drveća i njihovih asocijacija. Takova se istraživanja mogu nazvati kraćim imenom dendrogeografska istraživanja, pa kao što nazivamo onu nauku, koja se bavi proučavanjem vrsta šumskog drveća i njihovih morfoloških oblika, dendrologijom, a nauku o mjerenju drvne mase, o procjeni i izračunavanju prirasta dendrometrijom, tako možemo nauku, koja istražuje prirodno rasprostranjenje pojedinih vrsta drveća, da nazovemo dendrogeografijom.

U pojam dendrogeografije spadao bi prema tome onaj dio fitogeografije, koji se bavi isključivo prirodnim rasprostranjenjem pojedinih vrsta drveća i njihovih asocijacija. Dok fitogeografija ima općeniti karakter, to je dendrogeografija specijalnog značenja. Dendrogeografija je za nauku o uzgajanju šuma i podizanju sastojina od naročite važnosti, tako da se ne može ni zamisliti uspješno podizanje novih sastojina, izmjena vrste drveta, te pošumljenje krša i golijeti bez poznavanja nauke o prirodnom rasprostranjenju pojedinih vrsta drveća, t. j. dendrogeografije. Općenita je zadaća dendrogeografije, da što točnije ustanovi područja prirodnog rasprostranjenja pojedinih vrsta drveća i to u horizontalnom smjeru od ekvatora prema sjevernom odnosno južnom polu, te u vertikalnom smjeru od razine morske na vrhunce brda, dok je njena specijalna i po uzgajanje šuma najvažnija zadaća točno ustanovljenje prirodnog rasprostranjenja tih vrsta na manjim područjima, jer je dokazano, da se to pitanje ne može riješiti nekim generalnim pravilima i zakonitostima, kao što se to u više

¹ Dr. A. Dengler: Waldbau auf ökologischer Grundlage 1930 S. 50.

slučajeva pokušalo, već se istraživanja moraju najprije ograničiti na manje predjele, t. j. mora da se počne raditi iz temelja. Pri tom dakako nije dovoljno, da se tek konstatuje pridolazak pojedine vrste, te odredi njezino rasprostranjenje u horizontalnom i vertikalnom smislu, već je potrebno, da se istraže i u z r o c i, zašto je dotična vrsta zauzela baš ta izvjesna staništa i koji su odlučni ekološki faktori, što omogućuju njen pridolazak, odnosno priječe njezino daljnje rasprostranjenje.

Po M a y r u konstatovana općenita zakonitost rasprostranjenja drveća na pojedinim kontinentima ne može se primjeniti na sva područja dotičnih kontinenata, jer su u mnogo slučajeva odlučni lokalni edafski, klimatski i biotski faktori, tako da općeniti klimatski faktori uopće ne dolaze do izražaja. To znači, da se prigodom svakog dendrogeografskog istraživanja, osim općenitih klimatskih prilika, imaju detaljno da prouče i lokalni edafski, klimatski i biotski faktori. Ovakova se istraživanja provode za svaku vrst drveta posebno, a ograničuju se na područja, u kojima je djelovanje spomenutih faktora jednolično ili unutar uskih granica varijabilno.

U tako odabranom području istražiti će se najprije prirodno rasprostranjenje za pojedinu vrstu drveta u horizontalnom i vertikalnom smjeru, a zatim se ima to rasprostranjenje objasniti — i to na temelju bioloških zahtjeva dotične vrste i odnosa njenog prema ekološkim faktorima, koji u tom području vladaju.

Pod određenjem horizontalnog rasprostranjenja izvjesne vrste drveta u nekom području razumije se, da se prema stranama svijeta ustanovi ona granična linija, do koje dotična vrst u svom prirodnom rasprostranjenju dopire. Ovdje može da bude više slučajeva:

1. vrsta pridolazi u čitavom području, što znači, da je rasprostranjena i u svim neposredno najbližim okolnim područjima;
 2. vrsta ne pridolazi na jednoj ili više strana područja, što znači, da se dotično područje nalazi na granici prirodnog rasprostranjenja te vrste;
 3. vrsta pridolazi na izoliranoj manjoj površini zbog povoljnih joj lokalnih ekoloških faktora unutar tog područja.
- Sam način pridolaska vrste također je raznolik i to:
1. pojedince rijetko rastrešena, ne tvoreći sastojine;
 2. pojedince ili u grupama u većoj množini i smjesi sa ostalim vrstama drveća, tvoreći sastojine;
 3. u čistim sastojinama na većim površinama.

Kod tog istraživanja dobro dolaze opisi sastojina gospodarskih planova i nacrti. Gdje tih nema, postupak je teži i dulji radi potrebnih istraživanja na terenu. Pri tom se najveća pažnja posvećuje onim predjelima, koji leže na samoj granici prirodnog rasprostranjenja dotične vrste. Fiksiranjem krajnjih točaka prirodnih staništa i njihovim spajanjem dobivamo graničnu liniju rasprostranjenja.

Istraživanje rasprostranjenja izvjesne vrste u vertikalnom smjeru također mnogo olakšavaju valjani opisi sastojina, u kojima nalazimo podatke o nadmorskim visinama. Površine po smjesi jednakih sastojina i jednakih nadmorskih visina zbrajaju se. Može se uzeti, da širina zona u planinskim krajevima odgovara visinskim razlikama od 200 metara. Čim su planine niže, a teren blaži, to visinske razlike zona moraju da budu manje, dok su u brežuljkastom terenu za rasprostranjenje poje-

dine vrste odlučne visinske razlike od nekoliko metara. Uporedbom ukupnog zbroja površina, koje u pojedinim zonama zauzimlje dotična vrst, dolazimo do rezultata, koji nam kazuje, u kojim je visinskim zonama rasprostranjenje te vrste optimalno, kako njen pridolazak opada i gdje su visinske granice njenog rasprostranjenja. I ovdje imamo više slučajeva:

1) vrsta pridolazi u svim visinskim zonama u jednakoj množini, što znači, da se čitavo područje nalazi unutar granica vertikalnog rasprostranjenja dotične vrste;

2) pridolazak vrste sa većom nadmorskom visinom opada, a u najvišim zonama potpuno iščezava, što znači, da u dotičnom području postoji jedna gornja granica rasprostranjenja vrste;

3) u najnižim zonama vrsta ne pridolazi, već njezin pridolazak raste sa većom nadmorskom visinom, što znači, da u tom području postoji donja granica rasprostranjenja te vrste;

4) vrsta pridolazi samo u jednoj srednjoj zoni, dok smanjivanjem, kao i povećavanjem nadmorske visine iščezava; u ovom slučaju imamo u tom području gornju i donju granicu prirodnog rasprostranjenja.

Gdje nemamo podataka gospodarskih planova, istraživanja će biti teža. U tom ćemo slučaju u planinskim krajevima odabrati jedan ili prema potrebi više izrazitih brdskih sklopova, pa počam iz nizine prema najvećem vrhu svakih 200 metara snimiti jednu primjernu plohu, te uz to za svaku primjernu plohu aneroidom ustanoviti nadmorsku visinu. U sastojinama, koje leže u ravnicama, snimiti ćemo na svim uzdignutim mjestima, kao i u svim izrazitim udolicama što više primjernih ploda.

Rezultati ovih primjernih ploha razjasnit će nam pridolazak vrsta u vertikalnom smjeru. Dakako da ovako položene — jedne te iste primjerne plohe mogu služiti i za studij pridolaska uopće svih vrsta drveta u dotičnom području, ali se ipak zbog velike raznolikosti u biološkim zahtjevima opisi i razmatranja, te konačni zaključci moraju provesti za svaku vrst posebno.

Samim ustanovljenjem horizontalnog i vertikalnog rasprostranjenja određene vrste drveta nije još dendrogeografska zadaća riješena, jer još valja naći uzroke, koji će nam razjasniti, zašto je dotična vrsta zauzela baš ta izvjesna staništa, a tim će se ujedno posve utvrditi i opravdati na terenu ustanovljene granične linije prirodnog rasprostranjenja u horizontalnom i vertikalnom smjeru.

Od utjecajnih *edafskih* faktora dolaze u obzir: kvalitet, kvantitet, vlaga, položaj i ekspozicija tla; od *klimatskih* su faktora odlučni: svjetlost, vjetar, temperatura i oborine.

Pridolazak i rast pojedine vrste uvjetovan je o odnosu, koji postoji između rezultante djelovanja svih tih faktora i bioloških zahtjeva dotične vrste. Prekorači li ma koji od tih za dotičnu vrst odlučnih faktora izvjesne određene granice djelovanja, to ta vrst najprije zaostaje u rastu, a djeluje li to nepovoljno stanje konstantno, to je tijekom kraćeg ili duljeg niza godina posve nestaje iz tog područja.

Konačno moramo uzeti u obzir i biotske faktore, koji se očituju: 1) u međusobnom utjecaju vrsta, 2) u utjecaju životinja, 3) u utjecaju čovjeka.

Nepovoljan utjecaj u sva ova tri slučaja može da bude zapreka prirodnom rasprostranjenju vrste, te da ju čak iz nekih predjela posvema isključi. Međutim ova zapreka nije neotkloniva, jer se nepovoljan utjecaj

druge vrste i nepovoljan utjecaj životinja dade racionalnim gospodarenjem ukloniti, dok se po čovjeku iskrčene površine mogu opet pošumiti i na ovaj način prirodno rasprostranjenje vrste umjetno potpomoći.

Kada se ustanovi, da koju vrijednu vrst drveća u području njezinog prirodnog rasprostranjenja potiskuje i priječi u rastu fiziološki jača, ali manje vrijedna vrst, onda smo u mogućnosti, da ovu potisnutu, ali vrijednu vrst uzgojnim mjerama u njenom prirodnom rasprostranjenju umjetno pomognemo i tako podignemo vrijednost sastojina.

Ali prije nego se te uzgojne mjere poduzmu, ima se ispitati, da li su zaista samo biotski faktori (međusobna konkurencija) uzrokom, da je vrijednija vrst drveta potisnuta, jer i u slučaju nepovoljnog djelovanja klimatskih ili edafskih faktora može jedna vrst dobiti premoć nad drugom, pak će onda biti uzaludne preduzete uzgojne mjere u korist vrijednije vrste, jer ćemo mjesto vrijedne sastojine dobiti kržljivu, nisku sastojinu, tako da bi u tom slučaju bolje bilo, da je ostala sastojina od one, makar i manje vrijedne vrste drveta. Dendrogeografska istraživanja su stoga za uzgajanje šuma, a osobito za pošumljenje velikih površina od odlučne važnosti, pa je prije nego se počme sa pošumljivanjem izvjesnog područja, potrebno ispitati, da li to područje geografski spada u granice prirodnog rasprostranjenja onih vrsta drveta, kojima se želi izvesti pošumljenje, te u kakovom su odnosu ekološki faktori tog područja prema tim vrstama. Da se iskustvima dođe do ovih rezultata, potrebno bi bilo mnogo vremena i mnogo materijalnih žrtava. Dendrogeografska istraživanja dat će nam pak za takove radnje sigurnu podlogu.

Prema ovim kratko izloženim principima i smjernicama dendrogeografskih istraživanja pruža nam se u ovoj našoj klimatski i edafski toliko različitoj zemlji široko polje rada, koji rad neće biti od teorijske vrijednosti za samo uzgajanje šuma, već će, uzmemo li u obzir dalekosežne osnove o pošumljavanju prostranih pustih područja naše otadžbine, imati i veliku praktičnu vrijednost. Isto je tako važan taj rad sa nacionalno-ekonomskog gledišta, jer će mnogo novca ostati uštedeno, budu li se pošumljavanja bazirala na rezultatima dendrogeografskih istraživanja.

Sommaire: Conception et définition des recherches dendrographiques, leurs principes, tendances et signification pour la sylviculture pratique.

—«O»—

Ing. V. STREPAČKI (RAJEVOSELO):

ODVODNJAVANJE BARA U SLAVONSKIM ŠUMAMA SA BIOLOŠKOG GLEDIŠTA

(LE DESSÈCHEMENT DES MARAIS DANS LES FORÊTS
DE SLAVONIE DU POINT DE VUE BIOLOGIQUE)

Na moj članak u julskom broju (str. 308) aplicirao je g. urednik, da drži, da kod odvodnjavanja bara, u kojima je ondje riječ, nije uzet u obzir biološki momenat odvodnjavanja.

Mislio sam, da nije potrebno spominjati, da kanalizacija bara ne može donijeti nikakove štete za susjedne sastojine. Sada ću se i na to osvrnuti.

Poznata je stvar, da hrast lužnjak ima duboko korijenje, pa uspijeva i na najvišim gredama slavonskih šuma. Uostalom i g. prof. Dr. A. Petračić u svom »Uzgajanju šuma« I. dio veli na str. 237. za hrast lužnjak, da »uspijeva i na tlu, koje je na površini mršavo, no gdje korijenje može u dubljim slojevima naći nužnu vlagu i hranu«. Kod kanalizacije bara ne može njihova okolina gotovo ni doći u obzir radi sniženja vodostaja, jer su najdublja mjesta bara od okolišnih greda niža tek možda za 1'5 m, a u samoj bari su kanali neznatne dubine (na najdubljem mjestu bare 20 cm). Sniženje vodostaja moglo bi možda djelovati na onim mjestima, gdje kanal ide gredom. No da ni tu nema toga djelovanja, može se svatko uvjeriti na ovim dvjema primjerima:

Srez Jaranovača na području Šumske Uprave Rajevoselo nalazi se uz samu rijeku Savu. Vodostaj rijeke Save (koja je uostalom konačni odvodni recipient za sve slavonske bare, pa je njezin vodostaj mjero-davan i za kanale) bude i za 4 m niži od obale, a prastari slavonski hrastici (najstarija hrastova sastojina u ovoj upravi) zelene se i danas tik rijeke Save.¹

Drugi slučaj ću navesti sa mladim sastojinama. Oko branjevina kopaju se obodni (zaštitni) kanali, a tik uz njih uspijevaju hrastove (a i mješovite) sastojine, a da nitko nikada nije opazio loše djelovanje tih obodnih kanala. Sada se kopaju obodni kanali u dubini od 1'20 m, ali se oko srednjedobnih sastojina vide kanali, koji su i danas široki oko 4 m, pa će biti, da im je i dubina bila, kad su kopani, možda oko 3 m. Tik uz rub kanala uspijevaju srednjedobne sastojine, a da se ne opaža nikakovo

¹ Sasvim naravna stvar, jer se ti prastari hrastovi nalaze u takovim prilikama već od najranije mladosti, pa su se na te prilike navikli i njima prilagodili svoje organe. Ali kad bi oni, recimo, u prvih 40 godina svoga života bili priviknuti na vlažno tlo, a onda najednom i bez ikakova prelaza bili primorani, da trajno žive na mnogo sušem tlu, onda je vrlo upitno, koliko bi ih se održalo na životu nakon već kojih desetak godina. U r e d n.

djelovanje uslijed sniženja podzemne vode.² Mislim, da je tome uzrok to, što hrast na takovim mjestima pušta dugu žilu srčanicu i nalazi u dubljim slojevima potrebnu vodu.

Što se tiče »poznate sadnje biljaka u nasipe« držim, da taj način kod slavonskih bara ne bi niti bio rentabilan, a niti bi pokazao željenog uspjeha.

Da se izbjegne stagnirajućoj vodi, morali bi jarci biti duboki oko 0'5 m, a tako i nasipi. Trošak, koji bi na taj način nastao, mislim da bi učinio zemljišnu rentu vrlo malenom, a možda i jednakom nuli. Dokazivanje ovoga nije potrebno, jer se iz naprijed izloženoga vidi, da kanalizacija ne škodi i da ne bi došlo do fizioloških promjena, koje bi mogle da donesu više štete, nego je korist, koju u prvih par godina donosi davanje zemljišta u zakup, pa je način kanalizacije rentabilniji.

S druge strane mislim, da ne bi bilo ni željenog uspjeha.

U neposrednoj blizini bara t. j. na mjestima, gdje počima greda, nalazimo prigodom procjena gotovo redovito šuplja i trula hrastova stabla. Ako su ova u gornjim dijelovima i zdrava, to je izgubljen najbolji dio stabla, t. j. u donjim dijelovima, gdje nema grana. Držim, da bi isti slučaj bio i sa stablima, koja bi bila na nasipima.³ Voda bi s vremenom nasipe razrušila i izravnala sa jarcima, a ostalo ne bi (putem transpiracije) učinile s vremenom same biljke, dot. stabalca i stabla sastojine, izrasle na površini bivše bare, jer se kod slavonskih bara u većini slučajeva radi o poplavnoj vodi.

Résumé. En continuant son article imprimé à la page 308, l'auteur tente à prouver que le dessèchement des marais par des canaux à récipients ne peut faire aucun dommage aux arbres déjà se trouvant aux bords des marais et de canaux.

² Sniženja podzemnog vodostaja nema tu zapravo nikakova, jer ti obodni kanali nemaju recipienta. Osim toga nisu stabla pokraj takovih kanala bila prije njihova iskopanja naviknuta na vlažan položaj, da bi se tu moglo govoriti o kakovom naglom i radikalnom isušivanju. U r e d n.

³ Stabla pokraj bara takova su, jer im radi trajno prevelike vlage u tlu istrune dobar dio korijenja. Nasuprot stabla na nasipima ne bi trpjela od toga, jer bi brzo iza poplave isušila transpiracijom tlo do tolike mjere, koliko je to potrebno, da im ne strada žilje.

Ne radi se uostalom baš toliko o samim nasipima i o tome, da li će oni trajno ostati ili ne. Radi se tek o tome, da se bare ne isuše naglo i radikalno, nego tek do mjere, koja je potrebna, da biljke ne budu pod vodom za vrijeme same vegetacije, a to bi se mjestimice dalo postići i s jednim jedinim kanalom povučenim kroz sredinu bare (u dužnom smjeru), ali koji ne bi imao recipienta. On bi bio i mnogo fejtiniji od kanala, koji u potrazi za recipientom izlazi — prema prilikama — i daleko iz područja bare, a i koristio bi (zadržanom vodom) mladim biljkama tečajem ljeta. U r e d n.

Ing. BOŽIČ CVETKO, LJUBLJANA:

DRŽAVNA GOZDNA UPRAVA V DRAVSKI BANOVINI*

(L'ADMINISTRATION DES FORÊTS DOMANIALES EN
SLOVÉNIE).

A. Historijat, pravni odnosi, posestno stanje.

Direkcija šum kraljevine Jugoslavije v Ljubljani vodi preko šumskih uprav gospodarstvo državnih gozdov in gozdnih posestev verskega zaklada v dravski banovini.

Država ima v svoji neposredni lasti le večji gozdni kompleks Martinček na Jelovici poleg dveh manjših ob državni meji v občini Rateče. Državni gozd Martinček je prišel v državno last za avstrijskega cesarja Maksimilijana, ki je leta 1515. in še pozneje (v letih 1553. in 1575.) izdal zakone o ureditvi rudnikov (t. zv. Bergordnung). Po teh zakonih so bili vsi visoki gozdovi pridržani za potrebe rudnikov. Tako je ugotovljeno, da je bil del gozda Martinček po »urbarju« iz leta 1579. določen, da krije potrebe rudnikov v Kropi in Kamni gorici. Ko so se okoli leta 1867. urejevale servitutne pravice, so se lastili tega gozda na eni strani Turnova graščina v Radovljici, a na drugi obrtniki v Kropi in Kamni gorici. Prvo zahtevo je takratna deželna komisija za ureditev in odkup zemljiških bremen odbila, a drugim reflektantom je priznala servitutno pravico lesa in drv, odklonila pa njih zahtevo, da se jim prizna lastnina teh gozdov ter nedvomno ugotovila, da je gozd Martinček državna last, obremenjena s servitutnimi pravicami.

Posestva verskega zaklada se nahajajo na Gorenjskem in okrog Kostanjevice. Posestva na Gorenjskem so darovali v enajstem stoletju nemški cesarji zelo mogočnim briksenškim škofom. Ti so tekom stoletij svojo posest povečali in ostali gospodarji do devetnajstega stoletja. Leta 1803. so bili gozdovi priklopljeni kameralnemu fondu z državno upravo. Za francoske zasedbe leta 1809. pa tja do leta 1813. so jih upravljali Francozi. Ko so odšli, je posestvo prišlo zopet pod avstrijsko državno upravo, kar je trajalo do l. 1838. Leta 1833. je tedanji avstrijski cesar Franc odločil, da se vrne celo posestvo z vsemi premičninami in nepremičninami, z vsemi pravicami in obveznostmi vred stolnemu kapitlju v Briksenu. Ta odlok je cesar Ferdinand I. 1837. potrdil in tako vidimo leto kasneje to posestvo znova v rokah briksenških škofov. Dne 16. maja 1858. je kupil celo posestvo blejske graščine z vsemi pravicami od dotodanjih lastnikov bogat

* Naslednji članek je natiskan v publikaciji: »Ljubljanski velesejem: Jeseni 1930«, ki jo je izdala uprava ljubljanskega velesejma v Ljubljani ob priliki šumarsko-lovske razstave začetkom septembra leta 1930. Radi svoje zanimivosti in da se s tem popravijo nekatere netočnosti v statističnih tabelah, se v naslednjem podaja ta članek popravljen.

posestnik fužin ob Savi Viktor Ruard za 157.500 avstr. gold. Radi slabe uprave in prekomernega izkoriščanja je oblast odredila sekvestracijo teh gozdov, ki je trajala od l. 1858. do l. 1871. Tega leta je posestvo zopet menjalo lastnika, ker je Ruard prodal skoraj celo posestvo Kranjski industrijski družbi za 780.000 avstr. gold. Pridržal si je samo graščino na Bledu z nekaj zemljišča, vse to pa odprodal leta 1882. dunajskemu trgovcu Muhru.

Kranjska industrijska družba je leta 1895. prodala bivšemu avstrijskemu poljedelskemu ministrstvu 26.454 ha tega posestva za kranjski verski zaklad, a pridržala si je le nekatere dele okolo tovarne na Jesenicah in Javorniku. Kupnina je znašala 2.800.000 avstr. kron. Še istega leta s 1. julijem je bila uvedena državna gozdna uprava. Leta 1897. se je nakupilo še samostojno posestvo v kat. obč. Zagorice (Bled), ki še sedaj

Hrastova mlada sestojina po zimi Krakovo
Šumska uprava Kostanjevica

služi za sedež šumski upravi na Bledu. Pozneje se je nakupilo nekaj zemljišča za gozdarsko hišo v Kranjski gori, po vojski istotam poslopje za šumsko upravo in v Ljubljani lastna hiša za urade direkcije šum

Dolenjsko posestvo verskega zaklada ima tudi svojo zgodovino. Mesto Kostanjevica je bilo že po prvih podatkih zgodovine sodeč važen kraj v sredini gosto zaraščenih gozdov; v nižini s hrastom, a na gorskih pobočjih s kostanjem. Sledovi kostanjevih gozdov se še sedaj opažajo, nanje spominja tudi ime Kostanjevica. Sama dolina se je zvala »Toplice«. Kraj je bil slabo naseljen in prebivalstvo je zelo trpelo radi vpadov raznih neprijateljskih tolp. V letu 1234. je izdal zadnji Sponnheimovec, koroški vojvoda Bernhard, ustanovno pismo vetrinjskim cister-

cijancem pri Celovcu, da si zgrade v Toplicah pri Kostanjevici samostan-trdnjavo ter jim dodelil tudi obširno posestvo.

V novem samostanu, ki je bil utrjen in je v 17. in 18. stoletju dobil sedanjo arhitektonsko učinkovito sliko, so menihi kljub temu mnogo trpeli, zlasti pred vpadi Turkov in Uskokov. V takih razmerah so živeli tja do konca 18. stoletja, ko se je na povelje Jožefa II. dne 3. januarja 1786. razpustil samostan in je posestvo prešlo v državno upravo. Takrat se je cenilo premoženje na ca. 200.000 goldinarjev. Posestvo je moralo na podlagi starih kart obstojati iz večjega celotnega kompleksa in to vse do leta 1876. odn. 1878., ko so se uredile oziroma odkupile servitutne pravice ter se je velik del zemljišča pridelil posameznim upravičencem kot servitutni ekvivalent. Tako je nastalo posestvo v sedanjem obsegu brez kakih servitutnih bremen ali obveznosti, obstoječe iz treh večjih kompleksov in iz več posamezno ležečih precej raztresenih parcel. V letu 1892. je bilo nakupljenega še nekaj gozdnega zemljišča. Pod kostanjeviško gozdno upravo je spadalo še posestvo v Stični v izmeri 140'45 ha, katero je pa cistercijanski red v letu 1898. zopet odkupil. Kasneje je bilo prostoročno odprodano v letu 1903. več zase ležečih parcel.

Vsi ti gozdovi, državni in verskozakladni, so bili obremenjeni s pašo, pridobivanjem lesa, drv. Na temelju cesarskega patenta iz leta 1853. za odvezo zemljiških bremen so se začeli kmalu ti servituti urejevati, odn.

Tabela A. Pregledni izkaz posestnega stanja po šumskih

Šumska uprava	Sresko načelstvo	Lastnik	Katastralni podatki za							
		državni	gozdovi	njive in vinogradi	vrlovi	travniki	pašniki	planine	jezera, močvirja, ribnjaki	
		versk. zaklada gozdovi								
		ha								
Boh. Bistrica	Radovljica	državni ver. zakl.	1373·5765 7233·2459	— 5·0489	— 1·2527	— 47·3156	— 32·4281	11·1467 2280·0569	— —	
Skupno			8606·8224	5·0489	1·2527	47·3156	32·4281	2291·2036	—	
Bled		državni ver. zakl.	— 6501·5667	— 7·6895	— 0·7382	— 14·0866	— 2·6265	— 24·0335	— —	
Skupno			6501·5667	7·6895	0·7382	14·0866	2·6265	24·0335	—	
Krajska gora		državni ver. zakl.	87·02 3091·8377	— —	— 0·1460	— 1·8846	— 3·5481	— 134·2102	— —	
Skupno			3178·8577	—	0·1460	1·8846	3·5481	134·2102	—	
Kostanjevica .		Krško	državni ver. zakl.	— 1392·9312	— 86·7622	— 5·3472	— 425·1011	— 14·4078	— —	— —
Skupno				1392·9312	86·7632	5·3472	425·1011	14·4078	—	—
Vse skupno			19680·1780	99·5006	7·4841	488·3879	53·0105	2438·3006	—	
V % celokupne površine .			68·96	0·35	0·02	1·72	0·18	8·54	—	

odkupovati v denarju ali naravi. Do leta 1892. je bilo to delo kolikor toliko dovršeno. Pa tudi s tako urejenimi servitutami so bili servitutni upravičenci na Gorenjskem bolj ali manj nezadovoljni, zlasti so se pritoževali, da jim paše primanjkuje. Radi tega so izšli l. 1911. in 1912. deželni zakoni o novi uredbi in odkupu urejenih pravic drvarenja, paše, dobivanja gozdnih pridelkov ter o zavarovanju pravic gozdnih upravičencev. Na temelju teh zakonskih predpisov so se po vojni po obstoječih listinah urejene pašne pravice pregledale. Kjer se je izkazalo, da jim paše res nedostaja, se je sporazumno našel način kritja tega primanjkljaja ter se je določil način gospodarstva v obremenjenih gozdovih.

V tem vprašanju vodi državno gozdno upravo glavno načelo, da mora vse obveznosti točno spolnjevati, svoje pravice čuvati in vedno iskati sporazumne rešitve med postulati umnega gozdnega gospodarstva in v teh planinskih krajih tako važnega planinskega gospodarstva, na drugi strani pa z vsemi danimi sredstvi s poukom, osebnim stikom vplivati, da se tudi s planinami umno in intenzivno gospodari. Radi tega tudi državna gozdna uprava vsako leto z gotovim zneskom prispeva k melioraciji in čiščenju planin.

Celo posestno stanje predoča t a b e l a A po kulturnih vrstah in po šumskih upravah. Po Šivičevi statistiki iz leta 1929. znašajo vsi ti gozdovi pod državno upravo skupno do 3% v primeri z drugimi lastniki gozdov.

upravah na področju kr. direkcije šum v Ljubljani.

produktivno				neproduktivno zemljišče						
parifikacij- ska zemlja	Katastralni čisti donos	Vsota pro- duktivne zemlje	v %	stavbišča	vodovje	polja	ostali ne- produk- tivni svet	vsota ne- produktiv- nega sveta	v %	Celokupna površina
	Din	ha		ha						
1-3988	2066-78	1386-1220	99-98	—	—	0-0273	—	0-0273	0-02	1386-1493
—	8651-72	9605-3481	74-70	0-9216	0-4141	0-1597	3256-7450	3258-2404	25-30	12863-5885
1-3988	10718-50	10991-4701	77-13	0-9216	0-4141	0-1870	3256-7450	3258-2677	22-87	14249-7378
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	6258-52	6550-7410	82-60	0-8401	—	—	1379-2901	1380-1302	17-40	7930-8712
—	6258-52	6550-7410	82-60	0-8401	—	—	1379-2901	1380-1302	17-40	7930-8712
—	—	87-02	70-97	—	—	—	35-60	35-60	29-03	122-62
—	2796-50	3231-6266	74-81	0-1270	1-0337	—	1087-2251	1088-3858	25-19	4320-0124
—	2796-50	3318-6466	74-70	0-1270	1-0337	—	1122-8051	1123-9858	25-30	4442-6324
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	11619-92	1924-4495	99-86	1-0981	1-5793	0-0755	—	2-7529	0-14	1927-2024
—	11619-92	1924-4495	99-86	1-0981	1-5793	0-0755	—	2-7529	0-14	1927-2024
1-3988	31393-44	22785-3072	79-81	2-9868	3-0271	0-2625	5758-8402	5765-1366	20-19	28550-4438
0-01	—	—	—	0-01	0-01	0-01	20-19	—	—	100 %

Po podatkih katastra znaša površina	
državnega gozdnega posestva	ha 1508.7693
verskozakladnega gozdnega posestva	„ 27041.6745
skupno	ha 28550.4438

Od tega je 22.785.3072 ha produktivne zemlje ali 79.81% ter 5.765.1366 ha neproduktivnega sveta ali 20.19% celotne površine posestva.

Pretežna večina tega posestva leži v alpskem delu triglavske gmote, samo manjši del se nahaja v bližini Kostanjevice ob Krki. Seve s to geografsko lego so v zvezi različne geološke, klimatične in terenske prilike in po teh je povzročena raznovrstna slika gozdov.

Dva glavna kompleksa se na Gorenjskem nahajata na Jelovici in Pokljuki-Mežaklji, manjši še v Notranjem Bohinju in gornji savski dolini.

Jelovica je visoka planota med selško-savsko bohinjsko dolino z najvišjim vrhom Ratitovcem (1666 m). Planota se v glavnem spušča polagoma z nekako povprečno nadmorsko višino z nad 1000 m proti severu in severozahodu, a deloma strmo pada tik ob robu savske doline. Studentev vrelcev je le malo na njej, ob robu se pa ob deževju in spomladi pokažejo skoraj hudourniki, ki se zlivajo vsi v Savo. Na vzhodnem delu se zaje v privatno posest državni gozd Martinček z najvišjim vrhom Visoki vrh (1396 m). Proti zahodu nekako do črte Bohinjska Bistrica — Črna prst sega verskozakladna Jelovica. Z malim prestankom se nadaljujejo versko zakladni gozdovi v bukovskih gorah nekako v sredini severnega pobočja državne meje zapadno od Črne prsti (1844 m) pa tja preko planote Komna — Sedmera jezera do vrha Triglava (2864 m).

Pokljuka leži na vzhodni strani triglavske gmote, je visoka, precej hribovita planota z nekako srednjo nadmorsko višino 1200—1500 m, ima pa vrhove celo čez 2000 m. Ta planota pada proti jugu in jugovzhodu polagoma v dolino Save Bohinjske, na severu in severovzhodu precej strmo v dolino Radovine, na koje severni strani se razprostira na proti jugu eksponiranem pobočju gozdni kompleks Mežaklja v dolgem ozkem pasu od Mojstrane do Jesenic. Povprečna višina znaša 1200 m z najvišjima vrhoma Petelin (1447 m) in Jerebikovec (1583 m). Na zahodni strani poključke planote leži ozka dolina Krme v višini 800—1000 m obdana s strmimi razoranimi stenami Rjavine (2534 m) na eni strani, na drugi z visokim grebenom od Velikega Draškega vrha (2242 m) preko Debele peči do Klečice (1893 m). Na vzhodnem kraju Mežaklje je omeniti še samostojen hribček Poljana z višino nad 600 m, p. d. na Borštu, ki na vzhodni strani strmo pada v sotesko Radovine-Vintgar in katere tesen tvori privlačno izletno točko za bližnji Bled. V gornjesavski dolini leži na južnih obronkih Karavank v zaprti dolini gozdni kompleks Belca z istoimenskim potokom s povprečno nadmorsko višino 1000—1500 m in z najvišjim vrhom Kepo (2143 m).

Gozdna kompleksa Martuljek in Mala Pišenca ležita v Julijskih Alpah. Martuljek je kotlina proti severu odprta, na južni strani z vrhoma Špik (2472 m) in Kukova Špica (2417 m). Po tej dolini se izliva potok istega imena v Savo Dolinko.

Mala Pišenca je podolgovat kompleks na severni strani Mojstrovke (2332 m); po njeni dolini teče hudournik istega imena.

Ta gozdni kompleks je brez gospodarskega pomena težko pristopen in se gozdovi čuvajo kot varstvo proti razdornemu delovanju hudournika.

Ob razmejitvi z Italijo sta nam ostala v občini Rateče dva manjša kompleksa, državna gozda Mecesnovec na severnem obronku Ponce (2272 m) in v Karavankah Kališe na južnem pobočju vrhunca Peč (1509 m), ki je obenem razmejišče med Jugoslavijo, Italijo in Avstrijo.

Na Dolenjskem je pri mestu Kostanjevici posestvo precej raztreseno, vendar so važni trije kompleksi v neposredni bližini mesta, v nižini Krakovo, v gričevju Mali boršt in v gorjanskem hribovju Opatova gora s povprečno nadmorsko višino 600—800 m. V zadnjih dveh kompleksih ni najti nikakih potokov, Krakovo pa je zelo močvirnato, edino potok Senuša — pritok Krke — odvaja vodo na severnem delu, dočim se na jugovzhodnem razprostira precej obširno, pogozdeno močvirje. V geo-

Opodnja sečnja (sek v luknjak)
v odd. 131 b Martuljek
Šumska uprava Kranjska gora

Svetlosek v odd. 6 b Mežaklja
Šumska uprava Kranjska gora

loškem oziru prevladuje v Julijskih alpah geološki srednji vek s svojima dvema tvorbama: jursko in triasno, a v Karavankah se vidi starejša paleozojska doba z diasno in premogovno tvorbo. Na Dolenjskem ima Opatova gora trias tvorbo, Mali boršt kaže neocen, a Krakovo izrazito neprepustljiva aluvijalna, zelo ilovnata tla. Prevladajoči kamen je apnenec razne boje, k temu pride še škrljavec. Tlo je na površju peščeno, apnenasto, dosti humozno. Na Pokljuki je še posebej omeniti obširna močvirja, ki kažejo na morenski postanek iz dobe triglavskih ledenikov, ki so na tej planoti nanесли in odložili precej grušča in zajezeni v dolinah napravili ta močvirja.

V klimatičnem oziru imamo v gorenjskih gozdovih visoko-gorsko klimo s hudimi zimami, z dolgo ležečim snegom, kar favorizira zimsko vožnjo, a na Dolenjskem vlada v teh vinorodnih krajih milejše podnebje z malo vetrovi. Pod Triglavom je važno omeniti jugozahodne vetrove, ki zbog svoje silovitosti včasih zelo neugodno zagospodarijo v teh gozdovih; tako so v letih 1919., 1923 in 1926. podrli iz te smeri prihajajoči pravcati orkani v tem kotu čez 150.000 plm. lesa, po največ smrekovine.

Tabela B. Pregledni izkaz drevesnih vrst po šumskih upravah.

Tekoča štev.	Šumska uprava	Iglavci	Listovci
1	Bohinjska Bistrica a) versko-zakladni gozdovi	68 % smreka . . 59% jelka . . . 8% macesen . . 1%	32 % bukev . . . 31% jasen, javor, gaber . . . 1%
	b) državni gozd	97 % smreka . . 83% jelka . . . 12% macesen . . 2%	3 % bukev . . . 3%
2	Bled versko-zakladni gozdovi	87 % smreka . . 83% jelka . . . 1 % macesen . . 3%	13 % bukev . . . 13%
3	Kranjska gora a) versko-zakladni gozdovi	80 % smreka . . 64% jelka . . . 1% macesen . . 13 % bor 2%	20 % bukev . . . 20%
	b) državni gozdovi	92 % smreka . . 68% jelka . . . 6% macesen . . 18%	8 % bukev . . . 8%
4	Kostanjevica versko-zakladni gozdovi	18 % smreka . . 11% jelka . . . 2% macesen . . 2 % bor 3%	82 % hrast . . . 33% bukev . . . 31% kostanj . . 3% jelša . . . 6% gaber . . . 2% jesen . . . 1% brest . . . 1% eksote . . . 5%

Radi teh stališčnih faktorjev imamo tudi različno sliko gozdov. Na Dolenjskem prevladujejo listovci, v močvirnatem Krakovu hrastovina, v Malem borštu hrast, gaber z umetno primesjo iglavcev, a na Opatovi gori je optimum bukve. Na Gorenjskem prevladujejo iglavci: smreka, jelka in macesen, a stališče prija tako tudi bukvi, ki v naravnem boju z ilgavci pokaže večjo življensko energijo in sposobnost. Zato se v tem boju krepko podpira bolj dragocena smreka napram bukvi. Ostalo listnato drevje je zelo podrejenega pomena. V višjih legah prevladuje macesen in rušje.

V prglednem izkazu drevesnih vrst v t a b e l i B vidimo, v kakem razmerju nastopajo posamezni zastopniki gozdnega drevja.

Na Gorenjskem igra največjo gospodarsko vlogo smreka, ki je v legah nad 1000 m prvovrstne kakovosti: stegnjen lep les, precej nevejnati in gosto zraščeni z enakomernimi letnicami. Zato je ta smreka zelo uvaževano eksportno blago. Jelke je le malo. Mecesen je tudi zelo dober, žal ga je premalo. V ceni stoji višje kot smreka (do 30%), a se radi male količine prodaja obenem s smrekovino. Bukva je tu gorske rasti, zelo vejnata, grčava in zato za tehnične svrhe težko porabljiva, daje pa dobra drva.

Na Dolenjskem so iglavci brez pomena, dočim so listavci tu zelo iskano blago, zlasti hrast ne zaostaja dosti za svojim slavonskim sosedom. Bukva je na Opatovi gori dobre kvalitete, samo že trpi radi visoke starosti. Ostali plemeniti listavci ne morejo priti dosti v poštev za gospodarstvo, ker se nahajajo le v malih množinah.

B) Službena organizacija.

Do prevrata l. 1918. so spadali vsi gozdovi: državni in versko-zakladni v mejah sedanje dravske banovine pod bivšo c. kr. gozdno in domensko goriško direkcijo. Po prevratu je prevzela upravo teh gozdov naša Narodna vlada v Ljubljani v organizaciji gospodarskega oddelka s posebnim odsekom za upravo državnih gozdov. Ta oddelek se je l. 1922. pretvoril v naziv Direkcija šum z isto notranjo ureditvijo. Z odlokom ministrstva za šume in rudnike br. 33.469 od 18. decembra 1924. se je direkcija šum osamosvojila, ker so se posli politične šumske uprave prenesli na oblastne šumarske referente obeh velikih županov v Ljubljani in Mariboru.

Pod vodstvom in nadzorom direkcije šum upravljajo štiri šumske uprave s sedežem v Boh. Bistrici, na Bledu, v Kranjski gori in v Kostanjevici kot samostojne gospodarske edinice z lastnimi gospodarskimi elaborati svoja področja.

Da šumske uprave lažje pregledajo in izvršujejo zunanjo službo, so porazdeljene v gozdno-varstvene okraje: šumske postaje, katerih osebje je nameščeno po vladajočih prilikah deloma na sedežu šumske uprave, deloma v gozdovih samih.

Šumske uprave in postaje imajo vse lastne zgradbe za urade in stanovanja nameščencev. Poleg teh imajo uprave še v bližini več ali manj poljedelskega zemljišča, ki služi osebju za deputat, da se lahko služi s to zemljo in da je na ta način neodvisno od okoliškega kmečkega prebivalstva.

Službena razdelitev in stanje osebja je razvidna iz priložene t a b e l e C.

Službeni posli pri tej direkciji so se do sedaj vršili na temelju avstrijske službene organizacije iz l. 1873. še do nadaljnjega po službenih predpisih bivše avstr. gozdne državne uprave in sicer:

1. Za šumske postaje: Dienstinstruktion für die k. k. Förster und die mit dem Försterdienste betrauten sonstigen Organe iz leta 1909.;

2. za šumske uprave: a) Dienstinstruktion für die k. k. Forst- und Domänenverwaltungen iz l. 1909.; b) Dienstinstruktion für die k. k. Legstatsverwaltungen iz leta 1909.;

Tabela 6. Pregledni izkaz službenega osebja

Osebjje kr. direkcije šum v Ljubljani	Površina po taksacij- skem elabo- ratu v ha	Šumska uprava s sedežem v	Površina po taksacij- skem elabo- ratu v ha	Osebjje kr. šum- skih uprav
1. Direktor: kot šef di- rekcije 2. Šumsko-tehn. osebjje: 2 inženjerja kot inšpek- administr. referenta 2 inženjerja taksacijsk. odseka — eden kot šef odseka, drugi dodeljen 3. Račusko osebjje: 4 strok rač. uradniki 4. Pisarn. manipul. osebjje: 1 uradnik kot vodja pi- sarne, 1 dodeljen, 2 tip- karci, 1 sluga	28.564 ha	Bohinjski Bistrici	14268	1 šef 1 asistent 1 podšumar 2 vajenca
		na Bledu . . .	7922	1 šef 2 podšumarja
		Kranjski gori . .	4439	1 šef 1 podšumar
		Kostanjevici . . .	1935	1 šef 1 podšumar
Skupno je nameščeno pri direkciji 14 oseb				pri upravah 12 oseb

3. za direkcijo šum: a) za administracijo: Dienstinstruktion und Wirkungskreis für die k. k. Forst- und Domänen-direktionen iz leta 1907.; b) za taksacijo: Instruktion für die Begrenzung und Betriebseinrichtung der österreichischen Staats- und Fondsforste iz l. 1903. odnosno v prede-lani izdaji l. 1910.; c) za gradbeni odsek: Bauinstruktion für die Organe der k. k. Staats- und Fondsforste und Domänenverwaltung iz leta 1887., ki je pa že zastarela; d) za računovodstvo: Dienstinstruktion für die Rechnungsdepartements der k. k. Forst- und Domänen-direktionen. V služ-beni instrukciji za šumske direkcije je točno očrtan delokrog direkcije šum in pristojnega ministrstva.

Seveda so vse te službene instrukcije deloma izmenjane po novih predpisih; tako ima računovodstvo v organizaciji samostojnega oddelka za računovodstvo in finance pri ministrstvu za šume in rudnike svoj pra-vilnik iz leta 1928., ki urejuje šumske posle tudi pri direkciji šum in šum-skih upravah.

Z uvedbo novega zakona o šumah od 21. decembra 1929., ki je stopil krajem junija tekočega leta v veljavo, je ministrstvo že sestavilo vse toza-devne pravilnike, ki bodo v najkrajšem času objavljeni.

Pripomniti je tudi treba, da vrši računovodstvo pri direkciji šum tudi vse računske posle za politično šumarstvo obče upravne oblasti za odsek za zgradbo hudournikov in za rudarstvo.

Vse nameščeno upravno osebjje ima visokošolsko izobrazbo s prak-tičnim izpitom za samostojno vodstvo gozdnega gospodarstva po starih avstr. predpisih odnosno že po novih iz leta 1926. za šumarsko tehnično in administrativno službo šumarskih uradnikov I. kategorije. En šumar II. kategorije ima srednjo šumarsko šolo isto s praktičnim izpitom, a vrši posle revirnega gozdarja. Podšumarji (III. kategorija) imajo srednjo nižjo odnosno meščansko in enoletno gozdarsko šolo s predpisano prakso in praktičnim izpitom za gozdno-varstveno in tehn. pomožno službo. Sled-

cele direkcije šum po stanju 1. julija 1930.

Šumske postaje	Površina po taksacijskem elaboratu v ha	Osebe kr. šumskih postaj	Opomba
Notr. Bohinj	7325	1 podšumar z 1 gozd.-lov. čuvajem	
Boh. Bistrica-Gorušje	1828	1 " " 2 " " čuvajema	
Rotarca-Ribčeva	3743	1 " " 2 " " "	
Martinček	1372	1 " " 1 " " čuvajem	
Mrzli studenec	2600	1 podšumar z 1 čuvajem	
Rudno polje	1790	1 " " 1 "	
Radovna	3368	2 čuvaja	vrši službo pis. podšumar
Poljana in pod Zobom	164		
Kranjska gora	2962	1 čuvaj	vrši službo pis. podšumar
Mežaklja	1477	1 gozdar z 1 čuvajem	
Opatova gora	821	1 čuvaj	vrši službo pis. podšumar ker mesto nezased.
Mali boršt	168	1 čuvaj	
Krakovo	946	1 čuvaj	
		pri šumskih postajah 22 oseb	Skupno je vseh nameščencev 48

njim so podrejeni gozdni in lovski čuvaji, ki se izbirajo v prvi vrsti iz vestnih in sposobnih gozdnih delavcev. Za te so se po vojni odpirali trimesečni tečaji pri šumski upravi v Kostanjevici.

C) Uravnava gozdnega obrata.

Smoter vsake gozdne uravnave mora biti, da se uredi gospodarjenje z vsemi gozdovi z ozirom na njihovo izkoriščanje in obnavljanje ploskovno in časovno, pri čemer se morajo upoštevati vse notranje in zunanje gozdne prilike tako, da se pri tem najbolj varujejo in krepijo tla. Dalje se mora uvesti sečni red, paziti na čimboljšo kakovost gozdnih sestojev ter končno stremeti, da se doseže čim boljši finančni uspeh.

Da se ta namen doseže, je treba iskati sredstev v prvi vrsti v racionalni razdelitvi gozdov in to v administrativnem kakor v gospodarsko tehničnem smislu. Važna naloga gozdne uravnave je razdelitev varstvenih okrajev, področij, dalje uvedba gospodarskih edinic (obratnih razredov), sečnih redov in oddelkov s pododdelki po posameznih sestojinah.

Oddelitev sečnih redov in oddelkov je izvedena z glavnimi 6 m širokimi in stranskimi 4 m širokimi preseki, kar tvori skupno tako zvano prostorno razdelitev. Ta se mora v gorovju kolikor mogoče dobro prilagoditi obstoječim naravnim terenskim črtam.

Vse pa je v detajle urejeno in opisano v gospodarskih osnovah, ki so strogo obvezne za šumske uprave. S tem je dana garancija, da se vodi gozdni obrat po pravilih gozdarske vede in v mejah stroge trajnosti s kolikor mogoče enakimi letnimi dohodki na množini, na enakih ploskvah in trajno enako letno denarno vrednostjo.

Te gospodarske osnove se po predpisih vsakih deset let revidirajo po taksacijskem odseku direkcije šum ter se znova predpiše gospodarstvo za naslednje desetletje.

Tabela D. Pregledni izkaz starostnih razredov in predpisane letnega etata za posamezna desetletja.

Šumska uprava	Gospo- darska jedinica	Razmjere starostnih razredov															Za vzgojo lesa določena ploskev																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
		Redčine in pleše	1-20 let	21-40 let	41-60 let	61-80 let	81-100 let	101-120 let	čez 120 let	ha																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	

Tabela D. Pregledni iskaz starostnih razredov in predpisane letnega etata za posamezna deselektja.

Etatne številke												
Lesna zaloga glavnega sestojja	Dobe		glavni užitek			medčasni užitek			sluč. užitek		izredni posek	skupni letni posek
			predpisani letni etat			predpisani letni etat			predpisani letni etat	predpisani letni etat	predpisani letni posek	
			od	do	ha	plm³	ha	plm³				plm³
955.250	1922	1931	46	22	19060	163	46	5100	1500	110	25660	
271.235	1922	1931	12	47	3770	—	—	—	100		3870	
122.430	1922	1931	—	—	—	—	—	—	400		400	
1.348.915	Skupaj		58	69	22830	163	46	5100	2000	110	29930	
433.740	1927	1936	22	40	10080	47	73	2050	200	—	12330	
1.782.655	Skupaj		81	09	32910	211	19	7150	2200	110	42260	
13.685	1925	1934	0	50	210	1	95	37	10	135	257	
1.136.950	1925	1934	34	40	16190	162	31	3525	850		20565	
141.145	1925	1934	6	37	1572	—	—	—	100		1672	
55.860	1925	1934	—	—	—	—	—	—	130		130	
1.347.640	Skupaj		41	27	17972	164	26	3562	1090	135	22624	
300.465	1926	1935	15	52	6315	38	38	950	300	40	7605	
22.250	1926	1935	—	—	105	—	—	—	10	—	115	
9.875	1926	1935	—	—	—	—	—	—	10	—	10	
53.095	1926	1935	2	29	990	5	42	150	60	6	1206	
179.835	1926	1935	—	—	—	—	—	—	100	—	100	
67.360	1926	1935	0	19	95	—	—	—	20	—	115	
632.880	Skupaj		18	00	7503	43	80	1100	500	46	9151	
15.760	1926	1935	1	68	309	0	62	17	5	—	331	
648.640	Skupaj		19	68	7814	44	42	1117	505	46	9482	
228.375	1923	1932	10	28	6200	17	58	330	250	330	6780	
13.815	1923	1932	2	52	300	4	21	40	70		410	
103.445	1923	1932	5	57	2440	8	97	90	170		2700	
345.635	Skupaj		18	37	8940	30	76	460	490	330	9890	

Tabela E. Pregled izkaz gozdno uravnanih elaboratov na področju direkcije šum v Ljubljani.

Tekoča številka	Šumska uprava	Odobrena gospodarska osnova				Površina		Oznaka gospodarskih enot	Površina		Način izkoriščanja
		za desetletje	z odlokom Ministerstva za šume in rudnike	broj	datum	šumskega zemljišča	ha		ha		
1	Bohinjska bistrica	1923 do 1932		40242	3. III. 1925	7512	—	A	4841.13	oplodna sečnja v 100 letni obhodnji prebiralna sečnja v 120 letni obhodnji varstveni gozdovi	
	a) versko-zakladni gozdovi							B	1410—		
	b) državni gozd	1927 do 1936		1311	3. I. 1930	1358.95		C	1260.97	oplodna sečnja v 120 letni obhodnji	
2	Bled	1825 do 1934		1310	6. XII. 1929	6074.40		A	81.91	oplodna sečnja v 100 letni obhodnji oplodna sečnja v 120 letni obhodnji prebiralna sečnja v 120 letni obhodnji varstveni gozdovi	
	a) versko-zakladni gozdovi							B	4418.94		
								C	960.84		
								D	612.71		
3	Kranjska gora	1926 do 1935		1439	13. I. 1930	2657.05		A	1177.87	oplodna sečnja v 100 letni obhodnji (1727.06 ha) prebiralna sečnja v 120 letni obhodnji (318.27 ha) varstveni gozdovi (611.72 ha)	
	a) versko-zakladni gozdovi							B	91.83		
								C	91.62		
								D	314.07		
								E	596.47		
								F	385.19		
	b) državni gozdovi	1926 do 1935		1312	13. I. 1930	87.02			87.02	oplodna sečnja v 120 letni obhodnji	
4	Kostanjevica	1923 do 1932		6775	2. III. 1925	1343.73		A	633.83	oplodna sečnja v 120 letni obhodnji oplodna sečnja v 80 letni obhodnji oplodna sečnja v 100 letni obhodnji	
	a) versko-zakladni gozdovi							B	167.18		
								C	542.72		

Tabela G. Pregledni izkaz posekanega materiala napram predpisanemu utatu v razdobju 1919—1929.

Razdobje	Glavni užitek				Medčasni užitek				Slučajni užitek				Izradni posek				Za celo razdobje		V primeri z določenim %								
	Predpisani posek		Uspeh sečnje		Predpisani posek		Užitek sečnje iz poročanja, trebljenja		Skupaj		Predpisani posek		Poraben les		Skupaj		Lečni predpisani posek			Poraben les		Skupaj		Skupni posek		Skupni etat	
	Po- raben les	Drva	Skupaj	Po- raben les	Drva	Skupaj	Po- raben les	Drva	Skupaj	Po- raben les	Drva	Skupaj	Po- raben les	Drva	Skupaj	Po- raben les	Drva	Skupaj	Po- raben les	Drva	Skupaj	Po- raben les	Drva	Skupaj	več	manj	
Šumska uprava Bohinjska Bistrica a) versko zakladni gozdovi																											
1919-1929	85.288	96.848	182.136	52.260	6.357	43.035	49.392	19.360	48.684	9.012	57.696	1.390	877	208	1.085	290.309	299.720									3 %	
b) državni gozdovi																											
1919-1929	86.187	15.296	101.483	13.482	10.134	7.650	17.794	3.400	29.911	1.766	31.677		53		53	151.007	126.184	19 %									
Šumska uprava Bled, versko zakladni gozdovi																											
1919-1929	17.640	232.349	48.758	39.733	9.686	49.419	15.730	75.640	10.080	85.720	2.195	3.923	1.049	4.972	372.460	259.419	43 %										
Šumska uprava Kranjska gora, a) versko zakladni gozdovi																											
1924-1929	34.334	16.248	50.582	5.876	1.296	3.597	4.893	3.000	22.674	1.962	24.636	288	510	80	590	80.701	49.018	75 %									
b) državni gozdovi																											
1926-1929	1.121	470	1.591	68	14	31	45	20	49	113	128					1.764	1.324	31 %									
Šumska uprava Kostanjevica, versko zakladni gozdovi																											
1919-1929	21.917	45.322	67.269	5.260	1.103	3.835	4.938	6.030	593	3.727	4.320	3.110	287	1.511	1.798	78.325	103.460									24 %	
Vse skupno	443.586	191.824	635.410	125.704	58.637	67.834	26.479	47.540	177.551	26.660	204.177	6.983	5.650	2.848	8.498	974.566	839.125	16 %									

Tabela K. Pregledni izkaz stanja gozdnih

Tekoča številka	Šumska uprava	Katastralna občina	Oznaka kraja in lege (nadmorska visina)	Skupna površina	Od tega odpade		Od cele			
					na gredice za obdelavo	na manipulacijski prostor	na setev iz l. 1930.			
							smreka	jelka	macesen	hrast, jesen
m ²					m ²					
1	Boh. Bistrica	Boh. Bistrica	Strme	123'20	68'60	54'60	9'80			
2		Lancovo	Martinček	560'50	270'—	290'50	52'50		22'50	
3		Selo	Rotarca	243'08	146'10	96'18				
4		Nemški rovt	Ribčeva plan	221'10	108'92	114'18				
5		Savica	Vel. bajta	53'04	30'80	22'24	18'10			
	Skupaj			1 200'92	623'22	577'70	81'10		22'50	
6	Bled	Zg. Gorje	Radovna	126'40	60'—	65'40			18'—	
7		Sp. Gorje	Poljana	256'—	112'—	144'—	24'—			
8		Zg. Gorje	Mrzli studen. m.	1.100'—	224'—	878'—	56'—		56'—	
9		Zg. Gorje	Kranjska dolina	1 966'—	1 306'—	660'—	109'—		40'—	
10		Zg. Gorje	Mrzli studen., v.	6.010'—	5.550'—	460'—	322'—		156'—	
	Skupaj			9.458'40	7 252'—	2.206'40	511'—		70'—	
11	Kranjska gora	Sp. Gorje	Mrzle konte	84'—	54'—	39'—				
12		Sp. Gorje	Oblek	116'—	78'—	38'—	18'—			
13		Gozd	Martuljek	476'—	266'20	209'80	22'20		22'20	
14		Gozd	Belca	144'—	90'—	54'—			72'—	
15		Sp. Gorje	Na Trati	963'—	496'—	477'—	50'—			
	Skupaj			1'783'—	974'20	1'08'80	190'2'		94'20	
16	Kostanjevica	Kostanjevica	Krakovo	2.580'90	1'575'20	1.005'70				1'488'—
17		Kostanjevica	Mali boršt	570'65	342'70	227'95	30'20	35'30	30'30	
18		Orehovec	Opatov. gora	1.248'80	623'—	625'80	90'—	67'50	31'50	
	Skupaj			4.400'35	2.540'90	1.856'45	120'20	102'80	61'80	1.488'—
	Vse skupaj			16 842'67	11.370'32	5.452'35	932'50	102'80	448'50	1.488'—

drevesnic koncem meseca junija 1930.

površine, določene za obdelavo, odpade na sadike																
na enolet. iz l. 1929				na dvoletnice iz l. 1928				na triletn. iz l. 1927				na večletne				
smreka	macesen	hrast, jesen	skupno število v 1000 kom	smreka	jelka	macesen	hrast, jesen	skupno število v 1000 kom	smreka	jelka	macesen	hrast, jesen	skupno število v 1000 kom	smreka	macesen	skupno število v 1000 kom
m²				m²					m²					m²		
82'50			22'—	146'90				11'20	112'50				46'25			
106'92			11'50													
12'—			2'08													
201'42			35'53	146'90				11'20	112'50				45'26			
	18'—		2'10						24'—				4'—			
44'—			100'—	68'—				10'—	32'—				4'—			
152'—	112'—		108'—	128'—	56'—			67'—								
321'—	244'—		330'—	269'50				120'—								
517'—	374'—		560'10	485'50	56'—			197'—	56'—				8'—			
24'—	30'—		02'—													
	60'—		10'—													
40'70	55'50		37'—	111'—				29'60	14'60				2'—			
195'—			93'—	141'—				24'—		18'—			5'—			
259'70	145'50		172'—	252'—				53'60	14'60	18'—			7'—			
		12'—	0'50				26'—	1'35				48'40	3'10			
				20'—	40'—	35'—		29'72	45'—	35'—			11'12			
4'—			0'80	11'—				1'20	50'—	28'—			12'70	34'—	8'—	6'22
4'—		12'—	1'30	90'—	51'—	35'—	26'—	32'33	95'—	63'—		48'40	35'92	34'—	8'—	6'22
982'12	519'50	12'—	778'93	954'40	51'—	91'—	26'—	294'13	278'10	63'—	18'—	48'40	98'18	24'—	8'—	6'22

V posebni tabeli kaže pregledni izkaz sedanje stanje uravnavnih elaboratov z določenimi gospodarskimi edinicami.

Kako izgleda struktura vseh gozdov po stanju začetkom desetletja obstoječih revizijskih operatov, se lahko razvidi iz preglednega izkaza starostnih razredov in predpisanega desetletnega etata po užitkih: glavnem, medčasnem, slučajnem in izvanrednem in to po šumskih upravah (tabela D).

V zvezi s tem je izkazano v posebnem pregledu (tabela E) bilansirano stanje izkoriščenega materiala v razdoblju 1919—1929 v posameznih šumskih upravah ter letna razpoložljiva lesna množina v tabeli F s stanjem začetkom l. 1930., ki se bode izkoriščala še za ostalo dobo desetletnega sečnega načrta.

K vsaki gospodarski osnovi spadajo kot bistveni evidenčni pripomoček gospodarske karte v merilu 1 : 5000, a za izvedbo desetletnega gospodarskega načrta služijo sestojne sečne karte v merilu 1 : 20.000.

Za izvajanje gozdno gospodarskega obrata imamo v glavnem tri načine gospodarskih edinic (obratnih razredov):

- a) oplodnje sečnje,
- b) prebiralne sečnje in
- c) gozdno zaščitne predele.

V kakem razmjerju so te gospodarske edinice izvedene pri posameznih šumskih upravah, se vidi na tabeli gozdno uravnanih elaboratov (tabela G).

Pred par desetletji se je gospodarilo v gorenjskih gozdovih z golimi sečnjami na velikih ploskvah. Tako so nastale obsežne frate (poseke), ki se dajo le z velikimi stroški in trdom pogozditi, pri tem ostanejo tla še dalje časa nezavarovana in se poslabšajo. Tako obsežne frate opazamo iz te dobe še na Pokljuki in Jelovici. Po letu 1913. so se take gole sečnje opustile in se uvedle oplodnje sečnje z različno dolgo obhodnjo, a s kratko (10 letno) pomladitveno dobo.

Če se gospodarstvo drži te pomladitvene dobe, se morajo gotovo v večini slučajev še naravno nepomlajeni prostori v golo posekati: če se to ne izvede, pa ni mogoče doseči desetletnega etata po masi. Zato se bode moralo gledati, da se pomladitvena doba raztegne še na več let, tako da se do končnega poseka lahko uporabi več semenskih let za naravni pomladek in da se v desetletnem načrtu predvidi še več oddelkov za glavni užitek.

Prebiralne sečnje (navadno v 120 letni obhodnji) so predpisane v visokih in zelo eksponiranih legah, tako da se v tej dobi na celi površini izvedejo sečnje v presledkih po več desetletij.

Zaščitni gozdovi se večinoma prostovoljno ne izkoriščajo, nego se izkoristi samo slučajni užitek, ki se mora odstraniti iz gozda v svrhu ohranitve zdravega sestaja.

Nega sestaja se prične že pri 20—30 letnih kulturah s trebljenjem zamorjenega, pregostega materiala. Ker se ta pač ne izplača, obremenjajo ta dela kulturne kredite. Pozneje se uvedejo redna preredčenja s posekom od 5% do največ 10% vsega lesa.

Pri prebiralnih sečnjah se preredčenja omeje na izsek podrejenega sestaja.

Letni sečni program se izvede na temelju sečnega predloga, ki ga sestavi šumska uprava za dotično leto v okviru desetletnega sečnega

načrta v gospodarski osnovi ter ga direkcija šum pregleda in odobri. Šumska uprava ima prosto roko pri določevanju sečišč, toda vpoštevati mora vse prilike, ki imajo vpliv na gospodarsko pravilno uvedenje sečenj, na denarni uspeh. Potem se mora izvedba sečenj točno dokazati in ti podatki služijo za tehnično knjiženje v gospodarskih knjigah.

Gospodarske osnove predvidevajo v desetletnem kulturnem načrtu kulturna (vzgojna) dela. Na temelju odobrenih kreditov, ki se morajo pravočasno predvideti v budžetu, se napravi letni kulturni predlog in po odobritvi s strani direkcije se kulturna dela izvedejo. Priložena tabela I nam v preglednem izkazu predočuje, katera kulturna dela so se izvršila po posameznih šumskih upravah.

V glavnem se kulturna dela predlagajo:

- I. Za pogozditve potom saditve in setve
 - a) v starih, odnosno
 - b) v novih sečnjah.
- II. Za gozdne drevesnice.
- III. Melioracije.
- IV. Pomožne kulture (gojitev sečišč, nasadov).
- V. Meje, varstvo gozdov.

Za umetno pogozdovanje se vzgajajo potrebne sadike v gozdnih drevesnicah. Njihovo stanje s koncem junija tekočega leta se vidi iz tozadavnega preglednega izkaza (t a b e l a K). Danes prevladuje umetno pogozdovanje, deloma radi prekratke pomladitvene dobe, deloma radi obstojčih velikih frat, zlasti po zadnjih vetrolomih iz leta 1923. in 1926. Da se na prevelikih kulturnih stroških prištedi, morajo šumske uprave večjo pažnjo posvetiti naravnemu pomlajevanju in po tem uravnati sečenje. Pri tem se pa iščejo nova pota, da se manjša razdorno delovanje nevarnih vetrov, odnosno da se vetrolomi skrčijo na najmanjšo mero.

Pri umetnem pogozdovanju se na Gorenjskem vzgaja in posaja v pretežni množini smreka, a v manjšem obsegu mecesen, na Dolenjskem pa hrast kot glavna vrsta, a poleg njega pa še nekaj plemenitih listovcev poleg smreke, jelke ter mecesna.

V sečišču se presade spomladi dve- do štiriletne presajene ali nepresajene sadike v kvadratu $1\frac{1}{2}$ m razdalje, tako da se računa reducirana površina s 4500 sadikami na 1 ha.

Proti nevarnosti, da pašna živina precej sadik pohodi in odgrize, se sadike zavarujejo na ta način, da se zakoličijo s 3—4 krepkimi količi, ki se zabijejo okoli njih. Seve ta izvedba zelo zviša kulturne stroške, ima pa siguren uspeh.

Tudi izvršena kulturna dela se dokažejo koncem leta in dokazani podatki slušijo za evidenčni vpis v odnosne knjige.

(Svršit će se. — A suivre.)

JUGOSLOVENSKO TRŽIŠTE DRVETA

MARCHÉ AU BOIS YUGOSLAVE

ZAGREB, 3. SEPTEMBRA 1931. — ZAGREB, LE 3 SEPTEMBRE 1931.

TEČAJEVI ZAGREBAČKE BURZE.

(Les cours officiels de la Bourse de Zagreb.)

	Cijene po m ³ :	Din	Din	
Hrastovi trupci:	I. vrste	600—	800	P. St. utovara
	II. „	300—	500	„
	III. „	150—	250	„
	za oplatu (furnire)	—	—	„
Ispiljeni polovnjaci:	I. vrste (Wainscoat-Logs)	4000—	5000	„
Kladarke:	I. „ (Boules)	1500—	2200	„
Neokrajčane piljenice:	blistače (Quartier) I. vrste	1800—	2300	„
Okrajčane piljenice:	I. vrste 2—5.90 m dulj.	2300—	2800	„
	„ „ II. „	2000—	2400	„
	bočnice (Sur dosse) I. „	1600—	2200	„
	„ „ II. „	1350—	1800	„
Listovi (Feuillets): 2 m				
	blistače (Quartier) I. vrste	3000—	4000	„
	„ „ II. „	2250—	3100	„
	bočnice (Sur dosse) I. „	2300—	3400	„
	„ „ II. „	2100—	3200	„
Popruge (irizi):	prema duljini i debljini	1200—	2200	„
Četvrtake (Chevrons):	od 50 cm dulj. na više	1500—	1800	„
Grede (kvadrati):	od 25/25 cm	900—	1200	„
Francuska dužica:	1000 kom. 36/1. 4—6 M.	6000—	7000	„
Bačvarska roba:	I. vrste od br. ½—2½	45—	80	„
	I. „ „ br. 3. na više	45—	80	„
Bukovi trupci:	I. „	150—	250	„
Okrajčane piljenice:	I. „ (parene)	650—	900	„
Neokrajčane „	I. „ „	600—	800	„
Okrajčane „	I. „ (neparene)	600—	800	„
Neokrajčane „	I. „ „	600—	750	„
Popruge (irizi):	I. „ (parene)	400—	600	„
Javorovi trupci:	I. vrste	400—	600	„
Jasenovi „	I. „	450—	700	„
Brijestovi „	I. „	250—	400	„
Grabrovi „	I. „	250—	350	„
Meko drvo:	Merkantilna tesana grada:	200—	250	„
Piljeno koničasto drvo	I—III. probirak	350—	400	„
„ paralelno „	I—III. „	450—	550	„
Cijene po komadu:				
Hrastovi brz. stupovi	7 m dugi	50—	60	„
	8 „ „	60—	80	„
	10 „ „	80—	100	„
Hrastovi željez. pragovi				
	270 cm 15/26 cm	52—	63	„
	250 cm 15/25 cm	50—	56	„
	220 cm 14/20 cm	19—	24	„
	180 cm 13/18 cm	12—	15	„
Bukovi željez. pragovi	250 cm 15/25 cm	30—	35	„
Gorivo drvo: Cijene po 10.000 kg				
Bukove cjepanice:	I. vrste sa do 15% oblica	1920—	1200	„
„ sječenice:		1050—	1150	„
Hrast. cjepanice:	sa do 15% oblica	1500—	1600	„
„ sječenice:		1000—	1200	„
Drveni ugalj:	bukov	6000—	7500	„
	hrastov	5500—	6500	„

NOTICE

ПРЕДАВАЊЕ ИЗ ШУМАРСТВА „ПРЕКО РАДИЈА“.

Ма да је скоро једна трећина наше државе под шумом, а шумски производи у билансу наше спољне трговине долазе по своме проценту на треће место, ипак наша публика, па и сама интелигенција, врло мало зна о шумарству наше земље као привредној грани, струци и науци.

У ступицима дневне штампе многобројна врло важна шумарска питања слабо налазе места, што је дало повода г. Инг. Слободану Баранцу, саветнику Министарства шума и рудника, да на дан 22. јула т. г. оджи преко београдског радија једно популарно и интересно предавање „О шумарству наше земље“, да би на тај начин пробудио код нашег народа интересовање о овој врло важној привредној грани наше државе.

У своме је предавању г. Баранац на импресионистички начин изложио значај и важност шума, стање шума и шумарских прилика код нас и значај и потребу популаризовања шумарства у ширим народним масама.

Предавач је нарочито упозорио на нерационално газдовање са нашим шумама, тражећи што рационалније искоришћавање шума и употребу дрвета, како не бисмо ускоро осетили или почели осећати оскудицу у дрвету.

Пледира за тим за што интензивније пошумљавање неплодног земљишта — голети и крша, којег у нас има врло много у Приморју, Далмацији, Херцеговини, Црној Гори и Јужној Србији.

На послетку упозорава на што ограниченије пашарење у нашим шумама, које је увек било препрека подизању шума и због чега је ових великом брзином нестало у многим крајевима, а нарочито у Србији и Јужној Србији. Шумска паша, вели предавач, треба да је само последица крајње нужде, а не и једини и главни начин исхране стоке, како то наш народ схвата.

Интересантно је забележити, да је ово прво предавање из области шумарства, које је одржано код нас преко „радија“.

Н. Симић.

LITERATURA

Dr. ANDRIJA PETRAČIĆ: UZGAJANJE ŠUMA, II. DIO, Zagreb, 1931. 309 strana. Tisak Nadbiskupske tiskare.

Godine 1925. štampan je I. dio ove knjige, odnosno prva tri poglavlja. Mi smo taj rad g. prof. Petračića pozdravili kao vrlo potreban i koristan i za nastavu na Universitetu i za naše drugove u šumarskoj praksi. (V. Šumarski List broj 9. ex 1925.) Drugi dio knjige daje sa prvim dijelom punu cjelinu. I sada možemo kazati, da imamo kompletno djelo o uzgajanju šuma na našem jeziku.

Ova knjiga, kao nastavak prvog dijela, sadrži četvrto i peto poglavlje. U četvrtom poglavlju tretira pisac uzgojne ili gospodarske oblike šuma: visoke šume, niske šume i srednje šume. U petom poglavlju daje prikaz o važnosti šumskih tipova za uzgajanje šuma.

Četvrto je poglavlje jedna cjelina za sebe.

Poslije temeljne karakteristike visokih šuma, istaknuvši njihove dobre i loše strane, daje pisac prije svega u prvom dijelu ovog poglavlja glavne gospodarske oblike tih šuma (to su pravilne visoke šume i preborne visoke šume) ističući dobre i loše strane jednih i drugih.

Podmlađivanju i podizanju visokih šuma obraća naročitu pažnju. Kod pitanja o podmlađivanju uzima za polaznu tačku razne načine sječe — smatrajući kao kultivator, da je sječa, dakle racionalno iskorišćavanje, put do nove sastojine. Pri tom razlikuje čistu ili голу sječū, postupičnu ili oplodnu sječū i prebornu sječū. U vezi toga tretira i podmlađivanje, koje može biti ručno (vještačko) i prirodno. Ručno podmlađivanje može biti sjetvom sjemena i sadnjom sadnica. Poslije tretiranja ručnog i prirodnog podmlađivanja daje pisac pošumljavanje sa raznim vrstama. Ručnom podizanju šuma na Kršu, golijetima, pjeskuljama, vrištini i ritovima posvećuje naročitu pažnju.

Prirodno podmlađivanje visokih šuma raspravlja pisac sa gledišta odnosa, koji postoji između stare — matične sastojine i zemljišta, na kome ima da nastane nova sastojina. Pri tom mogu da budu dva glavna slučaja: ili se matična stabla nalaze izvan površine, na kojoj će doći buduća šuma, ili buduća šuma nastaje pod zastorom starih (matičnih) stabala. U prvom slučaju imamo prirodno podmlađivanje na čistim sječama, u drugom slučaju imamo prirodno podmlađivanje postupičnom (oplodnom) sječom i prirodno podmlađivanje prebornom sječom. Kod svakog slučaja daje pisac karakteristike s obzirom na naše domaće vrste. Tako kod prirodnog podmlađivanja na čistim sječama navodi proces podmlađivanja kod čistih sastojina smrče, običnog bora, ariša, jele, bukve i breze te konačno u mješovitim sastojinama. Kod raspravljanja podmlađivanja visokih šuma prirodnim putem pod zastorom starih stabala, daje pisac detaljne karakteristike oplodnih i prebornih sječa navodeći vrste čistih i mješovitih sastojina, kod kojih je podmlađivanje pod zastorom oportuno i moguće.

Posebним i pomoćnim oblicima u gospodarenju sa visokim šumama obraća pisac također pažnju. Među posebne oblike ubraja: gospodarenje s pričuvcima, kompozicioni oblik gospodarenja, gospodarenje s dvostrukom sastojinom u istoj ophodnji, Eberhardovo gospodarenje pomoću klinolikih sječa, Seebachov modificirani način gospodarenja u bukovim šumama, Homburgov oblik gospodarenja u bukovim šumama, Mortzfeldov oblik gospodarenja, Mayrov predlog za osnivanje šuma s malim sastojinama, gospodarenje trajnim podržavanjem borovih sastojina, šumsko-poljsko gospodarenje.

Među pomoćne oblike ubraja potsađivanje sastojina i pretsađivanje sastojina.

Njegovanju sastojina obraća prof. Petračić naročitu pažnju. Prateći razvoj sastojine od prvog početka — ističe ove momente s obzirom na negu:

a) zaštitu kultura; b) popravak kultura; c) čišćenje kultura i mladika; d) proređivanje sastojina.

Zaštitu kultura detaljira pisac na zaštitu od divljači, zaštitu od korova, od mrazova i od žege.

Kod popravka kultura razlikuje popunjavanje (kompletiranje), primjesu vrsta s manjim zahtjevima na plodnost zemljišta, počupanje pregustih kultura odnosno mladika.

Čišćenje kultura i mladika također raščlanjuje: čišćenje nepotrebnih vrsta, koje su se razmnožile zbog laganog sjemena (iva, topola, joha, breza), čišćenje izbojaka iz panjeva, čišćenje podrasta sa granatom krošnjom te čišćenje bolesnih i deformiranih strukova.

Proređivanje je svakako jedan od najglavnijih poslova u sastojini. Imajući pred očima prirodni razvitak sastojina — prof. Petračić polazi od momenta, kad se je u sastojini izdvojila glavna i nuzgredna sastojina, dajući detaljnu karakteristiku individuima glavne i nuzgredne sastojine — s obzirom na izdvajanje u visinske razrede i na izdvajanje u debljinske stepene. Pisac daje historijske podatke o prore-

dama navodeći sve važnije autore i karakteristike raznih metoda proredivanja ističući glavne tipove proredivanja: nisku, visoku, prebornu i progalnu proredu.

O izvađanju proreda daje pisac direktive iako tačno ističe, da je veoma težak posao sastaviti valjan naputak za taj posao.

To je utoliko teže, što su sastojine razne strukture i na raznim bonitetima. Zbog toga se mogu dati samo direktive u glavnim potezima a stručnjak treba da detalje odredi vodeći računa o sastojini i o staništu odnosno o dobrim i lošim stranama proredivanja u danom slučaju.

U drugom odjelu obrađene su niske ili sitne šume (šume panjače).

Pisac iznosi dobre i loše strane niskih šuma, razloge, da se taj način gospodarenja podržava, vrste drveća koje dolaze u niskim šumama, metodu osnivanja niskih šuma, njihov turnus, karakteristike s obzirom na vrijeme i način sječe.

Kao glavne vrste niskih šuma iznosi: regularne niske šume, niske šume s pričuvcima i preborne niske šume, dajući i sve momente, koji su od važnosti za podmlađivanje i njegovanje niskih šuma. Kod njege niskih šuma ističe: popunjavanje, čišćenje, trebljenje, proredivanje i zabranu paše.

Da bude i ovaj odjel potpun, navodi pisac sve važnije vrste niskih šuma s obzirom na vrst drveća: niske hrastove šume guljače, niske šume pitomog kestena, niske bagremove šume, niske vrbove šume za proizvodnju šiba i niske šume sa čulanjem (šubarci).

U trećem odjelu iznesene su uzgojne karakteristike srednjih šuma: vrste srednjih šuma s obzirom na nadstojne strukove, njihove dobre i loše strane, odnos prema staništu, osnivanje srednjih šuma i gospodarenje u njima.

U četvrtom odjelu nalazimo izmjenjivanje sastojinskih i uzgojnih oblika šume: pretvaranje srednjih šuma u visoke, niskih u visoke, visokih u srednje, niskih u srednje, visokih u niske, srednjih u niske. Osim toga tu pisac raspravlja i međusobno pretvaranje glavnih gospodarskih oblika visokih šuma: pretvaranje jednolikih visokih šuma u preborne odnosno prebornih u jednolike visoke šume.

Peto poglavlje je posvećeno važnosti šumskih tipova za uzgajanje šuma. S obzirom na činjenicu, da je tipologija u šumskom gospodarstvu još u razvitku, upozorava pisac na glavne razloge, koji su doveli do stvaranja tipova uopće navodeći autore, koji su na tom području radili odnosno koji taj dio šumarske nauke danas obrađuju. Imajući pred očima Čajandorovo mišljenje, kako je prijeka potreba, da se stvori univerzalan i internacionalan sistem klasifikacije sastojina, autor upozorava na dosađanje rezultate, koji nisu u svakom pogledu besprijekorni, jer dok u jednom vegetacionom području određeni tip, okarakterisan sa izvjesnom florom, daje dobre sastojine, dotle taj isti tip u drugom vegetacionom području daje sastojine daleko slabije i t. d.

*

Imajući pred očima, da stručno djelo »Uzgajanje šuma« ima da posluži i za spremanje mladih šumarskih generacija i za šumarske stručnjake u praksi, treba da ono obuhvati materiju iz uzgajanja šuma svu, u čitavom njezinom opsegu i sistematski, a pored toga da uputi čitaoca i na daljnje samostalno razmišljanje i na stručnu literaturu. S ovog gledišta Uzgajanje šuma prof. Petračića zadovoljava potpuno iz ovih razloga:

U prvom dijelu (izdanom 1925. godine) nalazimo raspravljanje uslova za egzistenciju šuma uopće, vrste drveća, koje čine sastojine i karakteristike sastojina. Ovaj, mogli bismo reći, opći dio, pretpostavivši poznavanje nauke o staništu, daje sigurnu osnovicu za rad na podizanju šuma.

U drugom dijelu, koji bismo mogli nazvati i specijalnim dijelom, daje pisac uzgojne ili gospodarske oblike šuma sa svim karakteristikama s obzirom na vrst drveća,

strukturu sastojina i modalitete u podmlađivanju i njegovanju upozoravajući i na važnost tipologije u šumskom gospodarstvu uopće a napose u uzgajanju šuma.

U tekstu citirana a i specijalno navedena obilna literatura i velik broj slika daje knjizi još veću vrijednost. Zainteresovani može za svako pitanje naći detaljnih navoda, uputa i putokaza za daljnje samostalno posmatranje i ispitivanje određenoga pitanja.

Universitetska nastava dobila je u Uzgajanju šuma prof. Petračića siguran i dobar putokaz a praksa valjanog i sigurnog savjetnika.

Naša stručna literatura dobila je dobro, kompletno i opsežno djelo o uzgajanju šuma.

Dr. Balen.

BEISSNER-FITSCHEN: HANDBUCH DER NADELHOLZKUNDE, Berlin 1930

Djelo gornjeg naslova sadrži sistematiku, opis, te važnije zasade o uzgajanju i njegovanju *Gingkoacea*, *Konifera* i *Gnetacea*. Djelo je izdao J. Fitschen kao treće posve prerađeno izdanje poznatog Beissnerovog djela istoimenog naslova. Ono obuhvata 765 str. formata velikog oktava i 204 slike u tekstu. Izašlo je u nakladi P. Parey-a u Berlinu.

Čuveno Beissnerovo djelo »Handbuch der Nadelholzkunde« predstavljalo je kroz dugi niz godina po svojoj cjelokupnosti i načinu obrade jedno od najprikladnijih evropskih botaničkih odnosno dendroloških djela o četinarima. Ono je služilo kao najpodesniji priručnik kod prepoznavanja pojedinih vrsta četinjavog drveća. Od posljednjeg izdanja toga djela proteklo je međutim preko 20 godina, a kroz to je vrijeme iznašla nauka mnoge vrste drveća, koje do tada nisu bile pravo poznate, te pronašla razne druge promjene. Progres nauke tražio je, da se obavi prerada toga djela i da se ono saobrazí sa sadanjim stanjem nauke ove vrste. Tome je eto udovoljio J. Fitschen.

Djelo se u znatnoj mjeri razlikuje od Beissnerova djela. Zaseban način obrade materije, te obavljene izmjene i dopune zapažaju se već na prvi pogled. Tek je glavna razdioba materijala ostala ista. Listajući knjigu već se na prvi pogled zapažaju za razliku prema Beissnerovom izdanju novo donesene tabele o određivanju drveća. Te tabele znatno upotpunjuju tekst, jer je njima pružena mogućnost prepoznavanja četinjavog drveća već po samim grančicama (sa iglicama), dakle i bez cvjetova i češera. Važnija mjesta u tim tabelama objašnjena su prikladnim crtežima.

Djelo je prošireno velikim brojem onih vrsta drveća, koje su iznadene posljednjih 20 godina, te donošenjem i onih vrsta drveća, koje ne dolaze samo u Njemačkoj, već i u drugim evropskim zemljama, a u prvom redu u zemljama na području mediterana.

Slike su znatno izmijenjene. Stare, rukom crtane slike, koje su predočavale habituse pojedinog drveća, izmijenjene su u ovom izdanju fotografijama. Slike o grančicama, iglicama, cvijetovima, češerima i dr. ostavljene su nepromijenjene.

Djelo se sastoji iz 4 dijela. Beissnerovoj razdiobi, koja je imala 3 dijela, dodan je u ovom izdanju 4. dio, koji govori o bolestima četinjavog drveća.

U 1. dijelu opisana je sistematika svih poznatih *Gingkoacea*, *Konifera* i *Gnetacea*. Tu je prikazan opći pregled njihovih familija i rodova. Sistem ovog prikaza znatno je izmijenjen spram toga prikaza u Beissnerovom izdanju. Na kraju ovog dijela donesena je skupna tabela, u kojoj su istaknute razlike između pojedinih rodova.

U 2. dijelu nalazi se opis *Gingkoacea*, *Konifera* i *Ephedra*-vrsta (*Gnetales*). Ovaj je dio najopsežniji i sadrži 618 stranica. Pretežan dio (590 str.) otpada na opis *Konifera*. Kod pojedinih vrsta navedeno je u prvom redu glavno ime, a ispod njega doneseni su sinonimi, kod nekih vrsta i nazivi u stranim jezicima. Zatim su ukratko opisane bitne osobine dotične vrste, navedeno je njezino prirodno pridolaženje, osobine raspoznavanja od bližih suvrsta, te važnije pripomene o uspijevanju i upotrebi, zahtjevima na stajbinu, o kvaliteti drva i t. d. Razne odlike u okviru pojedinog botaničkog tipa, koje su se dosad obilježavale kao forma, var., subvar., lusos i dr., zamijenjene su u ovom izdanju jedino oznakom var.

Osobita razlika ovog izdanja spram prvašnjih očituje se u nazivlju pojedinih vrsta drveća. Pišući autor ovo djelo vodio je u pitanju nazivlja računa o internacionalnim botaničkim pravilima o davanju imena, pa je radi toga proveo znatnije promjene. Naravno da će mnogo čitaoca iznenaditi, kada mjesto kojeg dosada toliko uobičajenog naziva nađe u ovoj knjizi sasama drugo ime. Usput pripominjem, da je na pr. dosad poznati naziv »*Abies pectinata*« zamijenjen sa »*Abies alba* Mill.«, »*Pinus laritio*« odnosno »*Pinus austriaca*« sa »*Pinus nigra* var. *austriaca* Asch.«, »*Larix europaea*« sa »*Larix decidua* Mill.«, »*Pseudotsuga Douglasii*« sa »*Pseudotsuga taxifolia* Britt.« i t. d. Zabuna međutim ne može se u ovom pogledu desiti, jer su ispod svakog glavnog naziva navedeni, kako sam već spomenuo, svi iz literature poznati sinonimi za dotičnu vrst drveća. Brzi pronalazak pojedine vrste drveća omogućen je donesenim opsežnim registrom, gdje su alfabetskim redom svrstani svi glavni nazivi kao i njihovi sinonimi.

U 3. dijelu obradio je H. Luyken važnije zasade o uzgajanju Konifera. U ovome dijelu govori autor o najpovoljnijem vremenu sadnje biljaka, pripremi tla za sadnju, uplivu stajbinskih odnosa na rast drveća, te nadalje o radovima kod sadnje i daljnjem postupku sa zasađenim biljkama i njihovoj njezi. Osim toga govori se ovdje o zaštitnim sredstvima protiv štetnog upliva studeni i drugih štetnih utjecaja na četinjače. U ovom dijelu obrađen je samo drugi dio istoimenog članka u Beissnerovom izdanju, dok je prvi dio, koji je govorio o uzgajanju četinjačkih biljaka iz sjemena, njihovoj presađnji, pa uzgoju sa reznicama, valjnicima i dr., izostavljen. Cjelini djela svakako bi bilo doprineseno, da se autor osvrnuo i na ta pitanja.

U 4. dijelu obrađene su bolesti četinjača životinjskog i bilinskog podrijetla. Bolesti, koje uzrokuju štetočinke iz životinjskog svijeta, obradio je Dr. Sachtleben. Tu su navedene i ukratko opisane najvažnije vrste štetnika ove vrste (insekti, ptice, sisavci). Opisano je ukratko značenje pojedinih oštećivanja, a kod važnijih su vrsta napomenute obrambene mjere. Štetočinke na četinjavom drveću iz bilinskog carstva opisao je Dr. Klebahn. Tu su opisani najvažniji štetočinke od gljiva, bakterija i višeg bilja. Važniji objekti bolesti četinjavog drveća, uzrokovani biljnim ili životinjskim štetnicima, objašnjeni su uspelim fotografijama i crtežima. Na cjelokupnosti djelo bi još više dobilo, da su u ovom dijelu obrađene i štete, koje nastaju od raznih drugih uzroka (dima, mehaničkih ozljeda, nevremena i t. d.).

Djelo je namijenjeno za upotrebu vrtlarima, botaničarima i šumarima. Ono vrlo dobro služi u prvom redu za raspoznavanje, pa onda za podizanje i njegu raznog ukrasnog drveća u vrtovima, parkovima i inače. Kako šumar često dođe u priliku, da ocijeni koju četinjaču odnosno da dade svoje mišljenje o njenom rastezanju, to će mu u takovoj zgodi vrlo dobro moći da posluži ovo djelo.

Ing. Milan Anić.

IZ UDRUŽENJA

ZAPISNIK

V. sjednice Upravnog odbora Jugoslovenskog Šumarskog Udruženja održane dne
19. jula 1931. u Brodu na Savi u svratištu Central.

Prisutni:

Pretsjednik: Miloš Cirković,

Potpredsjednik: Dr. Andrija Petračić,

Tajnika zastupa: Dragutin Hradil,

Blagajnik: Dragutin Hradil,

Odbornici: Bojić Sava, Dojković Vilim, Grünwald Josip, Manojlović Branko, Prpić Petar, Petrović Dragoljub, Pahernik Franjo, Rohr Pero i Sacher Hugo.

Pretsjeda pretsjednik M. Čirković. Otvara sjednicu u 9 sati prije podne i pozdravlja prisutne.

Prelazi se na dnevni red.

Toč. 1. Zamjenik tajnika čita zapisnik sjednice od 26. aprila t. g. održane u Beogradu, i zapisnik sjednice od 3. maja 1931. održane u Zagrebu u prostorijama Šumarskog Doma.

Oba zapisnika su prihvaćena, a za ovjerovljenje istih izabrana su gg. Dojković i Sacher, koji su zapisnik potpisali.

Toč. 2. Izvještaj blagajnika.

Blagajnik predlaže Upravnom odboru bilancu za god. 1930. i čita ju kao i razmjeru primitaka i izdataka. Izvješćuje, da je bilanca preispitana po revizionálnom odboru i u cijelosti prihvaćena i u redu pronađena. Provedena je na dan 16. jula škontracija blagajne po revizionálnom odboru, te je blagajna u redu pronađena i u njoj gotovina od 3.913,50 Din. Blagajnik čita zapisnik sastavljen o toj sjednici revizionálnog odbora, koji u cijelosti glasi:

ZAPISNIK

sastavljen dne 16. jula 1931. god. u prostorijama Jugoslovenskog šumarskog udruženja u Zagrebu.

Prisutni su potpisani.

Predmet: Škontracija blagajničkog poslovanja Jugoslovenskog šumarskog udruženja i ispitivanja bilance za godinu 1930.

Pregledan je blagajnički dnevnik i sve ostale pomoćne knjige i blagajna za poslovanje od posljednje škontracije, koja je obavljena dne 14. marta 1931. pa do konca današnjeg dana. Svravnjeni su prilozi sa knjigama, ispitan je blagajnički dnevnik i pomoćne knjige, te napokon ispitana je bilanca za god. 1930., te je sve pronađeno u redu kao i stanje blagajne, u kojoj je pronađena ispravna svota od 3.913 din. i 50 para. Nadzorni odbor potpisao je bilancu, te predlaže glavnoj skupštini sa molbom za razrješnicu nadzornom odboru i blagajniku.

Primjećuje se, da bi trebalo inventar praktičnije voditi, tako da se iz njega može razabrati, kako su redom slijedile nabavke i njihove vrijednosti. Zaključeno i potpisano. Nadzorni odbor: Ing. Josip Rustia v. r., Ing. Ilija Lončar v. r., Milan Drnić. Blagajnik: Dragutin Hradil v. r.

Uprava prima na znanje izvještaje blagajnika.

Toč. 3. Poziv Ministarstva šuma, Administrativno odjeljenje, da se J. Š. U. saglasi sa čl. 76. i 345. Zakona o činovnicima od 31. III. o. g.

Tajnik čita cijeli spis, i nakon debate, u kojoj sudjeluju: Pretsjednik Čirković, gg. Dojković, Sacher, Petračić, Prpić zaključeno je, da se udovolji pozivu Ministarstva šuma Administrativnog odjeljenja od 5. juna t. g. br. 15.897/31 u cijelosti i da odgovor sastavi potpredsjednik Dr. Petračić zajedno sa zamjenikom tajnika Hradilom, te da se odgovor što prije Ministarstvu predloži.

U vezi s time zaključeno je nadalje, da posebna deputacija pozdravi g. Ministra šuma i rudnika, te da mu preda jednu Spomenicu »Pola stoljeća šumarstva«, te da se g. Ministru preda pretstavka u vezi sa aktom Ministarstva šuma i rudnika od 5. juna 1931-br. 15.897, kojom se g. Ministar moli, da uvaži razloge pretsjedništva J. Š. U., da se J. Š. U. ne smatra profesionalnim udruženjem drž. službenika pošto ono takovo i nije, pa da se preda g. Ministru pretstavka slijedećeg sadržaja:

Gospodine Ministre!

Jugoslovensko šumarsko udruženje je slobodno predložiti Vašem gospodstvu molbu po slijedećem predmetu.

Aktom broj 15897/1931. godine od 5. juna t. g. izvoljelo je Ministarstvo šuma zatražiti, da Jugoslovensko šumarsko udruženje: »obzirom na propise § 345. Zakona o činovnicima podnese Ministarstvu izvještaj u zakonskom roku a najdalje do 1. jula t. g.«

Član 345 Zakona o činovnicima od 31. III. 1931. određuje, da se postojeća činovnička udruženja imadu saobraziti propisima člana 76 istoga zakona. Član 76. alineja I. pako izričito kaže: »Državni službenici ne mogu osnivati profesionalna udruženja državnih službenika, ako nemaju odobrenje nadležnog Ministra.« Alineja 10 istoga članka kaže: »Profesionalna udruženja drž. službenika stoje pod nadzorom resornih ministara, kojima su udruženja dužna podnositi godišnje izvještaje o svome radu.«

Zakon o činovnicima dakle izričito govori samo o profesionalnim udruženjima drž. službenika. U okvir toga zakona stavljena su samo takova udruženja. To je i posve prirodno, jer je to zakon o državnim činovnicima. Bilo bi posve izvan materije toga zakona, kada bi bila supsumovana i opće-stručna udruženja i privatna društva.

Nastaje principijelno pitanje, da li je Jugoslovensko šumarsko udruženje profesionalno udruženje drž. službenika, prema tome, da li principijelno potpada pod propise § 76 i 345 Zakona o činovnicima. Razložiti ćemo naše mišljenje o tome predmetu u 4 smjera: 1.) obzirom na postojeća pravila Udruženja, 2.) obzirom na stanje članstva, 3.) usporedbom sa ostalim stručnim udruženjima i 4.) intencijom zakonodavca propisom §§ 76 i 345 spomenutog zakona.

1.) Pravila Udruženja propisuju gledom na redovite članove društva (čl. 5.):

»Redoviti članovi mogu biti stručno obrazovani šumari, osim toga lica, koja učestvuju u šumarskoj produkciji ili sudjeluju u pitanjima šumske privrede i industrije, šumski posjednici, šumski industrijalci i drvarski trgovci.«

Po tome propisu J. Š. U. nije samo činovničko udruženje. Napose ne profesionalno društvo državnih službenika. Ono je Udruženje šire struke. Velika svrha i zadatak toga Udruženja jeste, da u svome krilu sakupi sve one, koji su interesovani na šumarstvu i napretku i napretku šumarstva, dakle ne samo državne šumare već i privatne šumare, privatne šumoposjednike, profesore šumarstva i t. d. Osim toga su po pravilima zasebno predviđeni i studenti šumarstva kao članovi. Društvo ima zadatak, da i njima pruži stručnu literaturu, stavi na raspolaganje svoju knjižnicu, da ih pobudi na stručan rad i t. d. i time bitno pomogne uzgoju budućih stručnjaka. Studenti se nikako ne mogu smatrati državnim službenicima.

Pravila Udruženja dakle nastavljaju kao uslov prihvata u članstvo činjenicu, da li je dotičnik drž. šumar ili ne, već stavljaju kao uslov samo to, da dotičnik imade zapravo bitnih veza sa šumarstvom i interesa za napredak te opširne grane naše narodne privrede. Ne menja na činjenici ništa, što je država upravo najveći šumoposjednik u Kraljevini i što je gledom na opće interese najviše zainteresovana na napretku šumarstva, a prema tome i na napretku Jugoslovenskog šumarskog udruženja.

Jedna ova golema i važna struka kao što je šumarstvo treba neminovno da ima svoje široko stručno udruženje. Državni šumar, privatni šumar, veliki i mali posjednik, industrijalac, profesor i student šumarstva, svi treba da budu članovi. Jedino tako zajedničkim radom su mogućí uspjesi na napretku struke.

Pravila Jugoslovenskog šumarskog udruženja odobrena su po nadležnim vlastima. Stara pravila društva odobrio je gosp. Ministar šuma i rudnika. Nova pravila poslana su mu također na odobrenje. Ministarstvo šuma ih je međutim poslalo Ministarstvu unutar-njih poslova kao nadležnom. Ovo ih je odobrilo pod brojem 37.648 od 28. XI. 1929. na osnovu člana 9. Zakona o ustroјstvu unutarne uprave. Dakle i po nadležnosti za odobrenje Pravila nije J. Š. U. profesionalno udruženje drž. šum. službenika.

2.) Jugoslovensko šumarsko udruženje broji danas oko 920 članova. Od toga su oko 520 članova državni šumarski službenici, dok su oko 400 članova privatni šumari, posjednici, profesori, industrijalci i studenti.

Od vajkada je vrlo živa saradnja privatnih šumara u Udruženju. Privatni šumari imaju velikih, upravo historičkih zasluga za osnivanje i razvoj Udruženja.

Iz broja članova se vidi, da J. Š. U. nikako nije profesionalno udruženje državnih službenika. Kada bi se na njega ipak primjenio član 76 Zakona o činovnicima koji je stvaran samo za udruženja državnih službenika, izgubilo bi društvo nepregledno mnogo. Alineja II. člana 76 Zakona o činovnicima naime kaže: »U profesionalna udruženja državnih službenika mogu se udruživati i biti primani za članove samo službenici iste struke i istog službeničkog reda«. Kada bi se na ovo Udruženje primjenio taj član, morale bi se povući dvije konsekvence. Ili bi svi članovi, koji su u službi izvan resora Ministarstva šuma morali istupiti, ili bi morali istupiti svi oni članovi, koji jesu u državnoj službi u resoru Ministarstva. Oba ta slučaja bi bila katastrofalna po struku i Udruženje. Što bi se desilo? Nestao bi kontakt. Oslabljen bi bio interes po opći napredak sveukupne struke. Da li bi J. Š. U. onda moglo održavati toliko poučne ekskurzije i zborove bez sudjelovanja državnih stručnjaka?

Predstavimo slučaj, da istupe svi privatni šumari. Što bi bilo onda u onim krajevima, gdje ima malo državnih šumara, a svi su gotovo privatnici. Takav je slučaj u Dravskoj banovini. Privatni šumari tih krajeva morali bi osnovati posebno udruženje. Nestalo bi kontakta sa državnim šumarima, sa ostalim krajevima, nestalo bi interesa, nestalo bi onog velikog i historijskog fakta, koji je stvoren po struku time, što su pred 10 godina sva ranija plemenska društva pretopljena u jedno veliko jedinstveno Jugoslovensko šumarsko udruženje.

Naprosto ne možemo da zamislimo budućnost struke na bazi ovakovog rasparrčavanja. Napose ne u daljoj budućnosti kada će struka imati da rešava sve teže i teže probleme, jer će nestati starih šuma. Tu će trebati da sarađuju intenzivno svi zajedno i državni činovnici i privatni šumari i uopće svi, koji na napretku struke imaju interesa. Dapače društvo će u daljnoj budućnosti morati oduševiti za propagandu šumarske misli i učitelje i popove i načelnike općina i svu inteligenciju i t. d. Sve i svakoga, samo da se što više podigne razumijevanje naroda za šume. I ovakovi borci za šme trebati će biti članovi. Trebati će sadašnji krug članova proširiti i na njih.

J. Š. U. uviđajući na pr. potrebe propagande šumarstva među seljačkim šumoposjednicima u Dravskoj banovini, posvetilo je napose skupštine kroz posljednje dvije godine nekim pitanjima te banovine. Stvoren je Pravilnik za Podružnicu J. Š. U. u Ljubljani. Predviđeno je u njemu, da J. Š. U. stvara malene »Krožke«, malene cercele među sitnim seljačkim šumoposjednicima. Da i oni budu makar indirektno članovi J. Š. U., da znadu gdje će naći uputu i savjet, da se pouče u pitanjima šumarstva i gazdovanja sa svojim šumama. Dakle J. Š. U. predviđa da čak i seljaci budu članovi. Da li je ono dakle profesionalno udruženje državnih službenika?

3.) Povucimo paralelu između J. Š. U. i ostalih stručnih društava. Na pr. Društvo inženjera i arhitekata je udruženje, u kome su većina članova privatnici. Dovoljna je klasifikacija, da član bude inženjer pa da bude primljen u članstvo. To nikako nije profesionalno društvo drž. službenika. Jednako Društvo agronoma, kemičara i slična udruženja, u kojima ali, premda nisu društva državnih službenika, zauzimaju drž. službenici vidno mjesto. Jugoslovensko šumarsko udruženje odgovara po svojoj konstituciji ovim društvima, a nikako ne profesionalnim društvima državnih službenika, kakova su na pr. učiteljska društva, društva srednjoškolskih nastavnika, visokoškolskih nastavnika, željezničara i t. d., u kojima su svi članovi državni službenici.

U inostranstvu su također svuda šumarska udruženja, kao i kod nas udruženja šire struke. Razlog je tome taj, što je na taj način jedino dana ispravna baza za najbolji i stručan društven napredak u šumarstvu.

4.) Zakonodavac je propisom § 76 i 345 Zakona o činovnicima išao za tim, da se profesionalna Udruženja državnih službenika stave na široku osnovu jugoslavensku, da se onemoguće plemenska udruženja i da se stvore integralna, jugoslavenska Udruženja.

Da li se ta intencija zakonodavca odnosi i na J. Š. U., koje je odmah iza pre-vrata bilo jedno od prvih šire-stručnih društava, koje se je okitilo stijegom jugosloven-skim i koje je stvoreno tako, da su dotadnja plemenska društva pretopljena u jedin-stveno Jugoslovensko udruženje. Zar nije najveća afirmacija divnih rodoljubnih i struč-nih osjećaja i nastojanja ovog udruženja upravo činjenica, da je Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksandar I. blagoizvolio počastiti Jugoslovensko šumarsko udruženje Svojim Visokim Pokroviteljstvom. Visokom svom pokrovitelju, narodu i otadžbini i državi služi ovo Udruženje. Služi i radi požrtvovno već deset godina; upravo ove godine 1931. slavi deset godišnjicu svoga plodnog rada pod imenom Jugoslovenskim. Služi napretku čitavog integralnog jugoslovenskog šumarstva, a ne samo interesima državnih službenika.

Upravni odbor J. Š. U. raspravljao je na svojoj sjednici dne 26. aprila 1931., održanoj u Beogradu, o pitanju, da li je J. Š. U. profesionalno udruženje državnih služ-benika u smislu § 76 Zakona o činovnicima.

Zaključeno je pri tom, da po čl. 5. Pravila kao i po broju članova J. Š. U. nikako nije profesionalno društvo drž. službenika, već šire stručno udruženje, analognu društvu inženjera i arhitekata.

Umoljavamo Vaše Gospodstvo, da naše razloge uvaži i J. Š. U. ne smatra pro-fesionalnim udruženjem državnih službenika, pošto ono takovo nije. Član 76 Zakona o činovnicima stvaran je za društva državnih službenika, a nikako ne za društva, ka-kovo je J. Š. U. Profesionalna društva državnih službenika spomenutim članom ne gube ništa, dapače dobivaju, jer mora da stvore širu bazu svoga rada u budućnosti. Ona ne gube na članovima, jer su svi njihovi članovi državni službenici. J. Š. U. naprotiv, kada bi se proglasilo udruženjem državnih službenika, izgubilo bi gotovo polovicu svojih članova. Bilo bi upravo uništeno, a to nikako nije u interesu niti otadžbine niti naroda.

U nadi, da će Vaše Gospodstvo uvažiti naše mišljenje i povoljno riješiti ovu molbu u interesu šumarstva.

Za predsjedništvo Jugoslov. šumarskog udruženja tajnik i predsjednik.

U deputaciju, koja bi Gosp. Ministru uručila tu predstavku izabrana su gg. Dr. Petračić, Dr. Balen, Grünwald i zamjenik tajnika Hradil.

Toč. 4. Poziv Ministarstva šuma i rudnika — Administrativno odjeljenje da J. Š. U. pošalje spisak članova Upravnog odbora, razvrstan po državnim i nedržavnim službenicima. Zamjenik tajnika Hradil čita spis Ministarstva šuma i rudnika br. 16.446 od 13. juna 1931., slijedećeg sadržaja:

»Ovom odjeljenju je potreban jedan pregled lica, koja su bila članovi toga Udu-ženja od njegovog postanka (ujedinjenja) do danas, pa Vas molimo, da nam ga po mo-gućnosti dostavite. Ovaj spisak treba da sadrži: 1. prezime i ime sa početnim slovom očevog imena po mogućtvu; 2. položaj u upravi Udruženja; 3. u kome je vremenu bio u upravi; 4. položaj u građanstvu i 5. primjedba.

Nadalje se čita dopis Ministarstva od 6. jula 1931 br. 19.019 time, da se traženje odjeljenja od 15. juna 1931. br. 16.446 odnosi samo na članove upravnog odbora toga udruženja od ujedinjenja do danas.

Odbor stvara zaključak, da se pozivu Ministarstva šuma i rudnika u cijelosti udovolji i za sastav toga određuje se potpredsjednik Dr. Petračić i zamjenik tajnika Hradil.

Toč. 5. Predlaže se Pravilnik o konstituisanju i radu Podružnica i njihovih uprava, koji se imade predložiti narednoj glavnoj skupštini na prihvata. Nakon što je taj Pravilnik pročitana stvara se slijedeći zaključak:

Pravilnik imade se prije nego li se još predloži glavnoj skupštini da ga pregledaju gg. Grünwald i Ružić i da stave svoje predloge do prve naredne odborske sjednice.

Toč. 6. Odgovor Pretsjedništva vlade, da se Podružnice mogu osnivati samo po banovinama. Odbor stvara zaključak, da se prepis toga rešenja dostavi Ministarstvu šuma i rudnika uz akt, gdje je Ministarstvo šuma zatražilo da se J. Š. U. saglasi sa pravilima prema čl. 76. Činov. Zakona. Izim toga da se to rješenje stavi i narednoj glavnoj skupštini na znanje.

Toč. 7. Odsustvo tajnika u inozemstvu. Čita se molba tajnika Dr. Nikole Neidhardta upravljena Upravnom odboru J. Š. U. slijedećeg sadržaja: »Potpisani tajnik J. Š. U. slobodan sam zamoliti u slijedećem predmetu. Po želji svojih nadležnih vlasti (Dekanat i Rektorat univerziteta u Zagrebu) treba da napustim na 2—3 mjeseca Jugoslaviju. Odlazim u Švedsku na putovanje u svrhu studija. Molim, da mi Upravni odbor podijeli za to vrijeme odsustvo i da mi imenuje zamjenika. Svoju nagradu, koju za vođenje tajničkih agenada primam, stavljan na raspolaganje gospodinu, koji će me zamjenjivati, izuzevši jedan mjesec, koji molim, da se smatra normalnim odsustvom.

U nadi, da će naslov povoljno riješiti ovu molbu i izvinuti me, što upravo pred skupštinu moram da napustim agende tajništva. Bilježim se s iskrenim poštovanjem Nikola Neidhardt. U Zagrebu 12. jula 1931.

Odbor stvara zaključak, da se Dr. Nikoli Neidhardtu odobri odsustvo od 3 mjeseca time, da mu pripadaju beriva do 15. augusta. Da ga u dužnosti zamijeni blagajnik Udruženja Dragutin Hradil, time da mu se sa 15. augustom stavlja u tečaj beriva tajnika, koja mu pripadaju za vrijeme zastupanja. Dr. Neidhardtu pako imadu se beriva u tečaj staviti nakon što bude službu preuzeo.

Toč. 8. Prihvata novih članova i ostavke starih članova. Čita se iskaz prijavljenih novih članova J. Š. U. kao redoviti članovi: 1. Ing. Jug Oskar, šum. upravitelj, Boštanj. Preporuča ga Podružnica J. Š. U. u Ljubljani.

2. Ing. Šepa Bogdan, šum. inženjer — Banjaluka;
3. Ing. Leonid Lewizky — Ljubinje;
4. Ing. Vladimir Banin, šum. inženjer — Han Pijesak;
5. Ing. Vladimir Vučković, čin. pripravnik 8. grupe — Han Pijesak;
6. Ing. Joža Šlander, šum. inženjer — Han Pijesak.

Nadalje mole, da budu primljeni kao pomagači:

1. Miletić Šime, stud. for. — Zagreb;
2. Košćak Franjo, stud. for. — Zagreb;
3. Galuška Štefan, stud. for. — Zagreb;
4. Busbach Alfred, stud. for. — Zagreb;
5. Piškorić Oskar, stud. for. — Zagreb;
6. Kasumović Vladimir, stud. for. — Zagreb;
7. Chylak Roman, stud. for. — Zagreb;
8. Petrović Franjo, stud. for. — Zagreb.

Odbor stvara zaključak: sve molitelje primiti u članstvo, i to prve kao redovite, a potomje kao pomagače.

Svoj istup iz društva prijavili su: utemeljači: Domovinska proizvodnja drva, Zagreb.

Vilogijević braća, trgovac, Valjevo.

Od redovitih članova:

Obskrbništvo graščine Loka pri Žuznu;

Marenberg okrajni zastup Marenberg;

Dornava Grašćinsko oskrbništvo, Moškanje;
Ljubomir Spasić, pravni referent Minist. šuma i rudnika, Beograd;
Petar Vasić, šumar, Bjelina;
Ing. Josip Veseli Zagreb;
Franjo Neuwirth, šum. savjetnik, Zenica.

Odbor stvara zaključak, da se isti imaju brisati iz imenika članova J. Š. U.

Toč. 9. Poziv Češkog šumarskog društva na kongres u Moravsku Ostrovu za vrijeme od 13.—16. agusta tek. god. Odbor stvara zaključak, da gosp. predsjednik Miloš Čirković zastupa na tom kongresu J. Š. U., te da mu se u ime reprezentacije imade isplatiti iznos od 4.000 Din.

Toč. 10. Tajnik čita dopis Ing. Pečine, šefa šum. odjeljenja kr. banske uprave u Skoplju kojim izvještava o pripravama za održavanje glavne skupštine u Skoplju, i predlaže da se stvori program za tu skupštinu. Odbor stvara zaključak, da se sastav programa odgodi do slijedeće odborske sjednice i određuje ujedno, da se povodom skupštine sazove za 23. augusta tek. god. u Zagrebu sjednica upravnog odbora, na kojoj će se definitivno zaključiti dan skupštine, kao i sastaviti detaljniji program.

Toč. 11. Odgovor Podružnice u Ljubljani glede Društva gozdnih posestnikov, koji doslovno glasi:

»V zvezi s tam. dopisom z dne 17. III. t. l. štev. 163. se naslov obvešča, da je podružnica na seji z dne 3. marca t. l., kakor tudi na oni z dne 10. aprila t. l. sklenila, da se z novoustanovljenim »Društvom gozdnih posestnikov« solidarizira. T. č. tajnik: Potpis nečitljiv.

Odbor stvara zaključak:

Prima se na znanje odgovor Podružnice J. Š. U. u Ljubljani i o toj rješidbi imade se obavijestiti g. Ing. Ante Ružić.

Toč. 12. Pravilnik za podjeljivanje stipendija studentima šumarstva. Predložen tajništvu. Odbor stvara zaključak:

da se predloženi Pravilnik preradi i isti predloži slijedećoj odborskoj sjednici u Zagrebu.

Toč. 13. Poljsko šumarsko društvo javlja, da nažalost ne može izdati Jugoslaven-ski broj »Las Poljski« zbog financijskih poteškoća, u kojima se to društvo nalazi.

Odbor stvara zaključak, da prima na znanje dopis Poljskog šumarskog društva, i u vezi s time odustaje se također od izdanja poljskog broja našeg društva do daljnjega.

Toč. 14. Poziv da J. Š. U. pristupi Internacionalnoj federaciji poljoprivrednih tehničara.

Odbor stvara zaključak, da se poziv odbija.

Toč. 15. Podružnica Beograd predlaže, da se izradi zajednička slika sviju odbor-nika prigodom deset-godišnjice J. Š. U.

Odbor stvara zaključak da je namisao Podružnice u Beogradu lijepa, nu, iz finan-cijskih razloga obzirom na ovogodišnji skućeni budžet, da se izradba te slike odlaže, dok se u budžetu ne osigura potrebna za to svota.

Toč. 16. Tajništvo saopćuje Upravnom odboru, da su dvije knjige Spomenica predane sa strane J. Š. U. jedna Ministarstvu Šuma u Bukareštu, a druga Šumarskog odsjeku Politehnike. Jednako dvije knjige Dr. Levaković: Dendrometrija i dvije knjige Dr. Nenadić: Raćunanje vrijednosti šuma. Knjige su za reprezentaciju Jugoslovenskog šumarskog društva uručene u Rumunjskoj prigodom ekskurzije zagrebaćkog šumarskog fakulteta. Moli se Upravni odbor, da naknadno odobri taj postupak. Isto tako je tajništvo poklonilo jednu Spomenicu g. Ing. Dudukoviću za uzvrat, što je isti poklonio Šumar-skom društvu 7 svezaka »Das Leben der Pflanzen«, koje su knjige vrlo skupocjene.

Odbor stvara zaključak, da se učinjena raspoložba prima na znanje i izdane knjige, da se imaju staviti u otpis pozivno na taj zaključak.

Toč. 17. Molbe za potporu. Zamjenik tajnika Hradil čita molbu Ljubice Jozić, manipulantice Udruženja, kojom moli za podjeljenje novčane potpore.

Odbor stvara zaključak, da se moliteljici podijeli novčana pripomoć u iznosu od 1.000 Din.

Tajnik čita molbu Oblasnog odbora Društva crvenog križa u Zagrebu, kojom moli potporu za tučom postradale u Zagorju.

Odbor stvara zaključak molbu odbiti.

Zamjenik tajnika čita nadalje molbu Podružnice J. Š. U. u Ljubljani broj 20., kojom ista Podružnica moli, da im se ostatak od 7.136 Din. i 85 para preostalih od izlozbe u Ljubljani prepusti kao vrlo potreban.

Odbor stvara zaključak, da se molba ne uvažuje i da treba pozvati Podružnicu u Ljubljani, da taj iznos od 7.136 Din i 85 para povрати Udruženju koji se iznos imade ulagati u uložnicu »Deposit za šumarske skupštine«.

Toč. 18. Odbornik g. Pahernik stavlja slijedeći prijedlog:

Zakon o likvidaciji agrarne reforme u svom § 24. govori o eksproprijaciji šuma naročito u Gorskom Kotaru i Dravskoj banovini.

Isti odbornik predlaže da se Jugoslovensko šumarsko udruženje zauzme, da šume i s njima vezane šumske industrije ostanu sačuvane od eksproprijacije kako ti objekti ne bi došli u spekulativne ruke.

Odbor stvara zaključak: da se predmet ustupi ljubljanskoj Podružnici Jugoslovenskog šumarskog udruženja na brzi izvještaj i mišljenje a nakon toga će Jugoslovensko šumarsko udruženje u tom predmetu intervenirati.

Time je dnevni red sjednice iscrpljen te predsjednik M. Čirković zaključuje sjednicu u 2 sata poslije podne.

Zaključeno i potpisano:

Zamjenik tajnika:
Dragutin Hradil v. r.

Predsjednik:
Miloš P. Čirković v. r.

Ovjerovljuju:
Drag. Petrović v. r.
Ing. Rohr v. r.

UPLATA ČLANARINE U MJESECU JULU GOD. 1931.

Redoviti članovi: Ing. Budiselić Mijo, Sv. Ivan Žabno Din. 100.— za god. 1931.; Ing. Čivša Dušan, Foča Din. 100.— za god. 1931.; Ing. Dobrić Ante, Rogatec Din. 100.— za god. 1931.; Djergović Milan, Čačak Din. 120.— za god. 1931. i upisninu; Ing. Filipović Slavko, Ilok Din. 100.— za god. 1932.; Filipović Mato, Podrav. Moslavina Din. 50.— za II. polg. 1931.; Ing. Juvančić Ivan, Našice Din. 100.— za god. 1931.; Jelenčić Leopold, Kostanjevica Din. 100.— za god. 1931.; Koužek Većeslav, Bileća Din. 50.— za I. polg. 1930.; Ljubisavljević Sima, Jagodina, Din. 100.— za god. 1930.; Majnarić Marjan, Zagreb Din. 100.— za god. 1932.; Munich Franjo, Ljubljana Din. 200.— za god. 1930. i 1931.; Ing. Ostojić Petar, Beograd Din. 300.— za god. 1930., 1931. i 1932.; Radančević Mladen, Sarajevo Din. 200.— za god. 1930. i 1931.; Surutšek Vjenceslav, Nuštar Din. 100.— za god. 1931. Ing. Smiljanić Konstantin, Bajina-Bašta Din. 20.— upisnina; Ing. Slanina Franjo, Bjelovar Din. 100.— za god. 1931.; Schmidt Franjo, Kladanj Din. 150.— za god. 1930. i 1931.; Ing. Šolaja Milan, Zagreb Din. 100.— za god. 1931.; Ing. Torlić Ivan, Beograd Din. 300.— za god. 1929., 1930. i 1931.; Ing. Vučković Blažimir, Han-Pijesak Din. 120.— za god. 1931. i upisnina; Drnić Milan, Zagreb Din. 100.— za god. 1931.; Jasarevski Pavle, Kruševac Din. 100.— za god. 1931.

Članovi pomagači: Slade Vicko, Trogir Din. 30.— za polg. 1931.; Chylak Roman, Zagreb Din. 20.— za 1931. god.; Kasumović Branimir, Zagreb Din. 10.— upisnina za god. 1931.

Pretpлатnici: Drach industrija drva Caprag Din. 50.— za II. polg. 1931.; Destilacija drva d. d. Teslić Din. 50.— za II. polg. 1931.

LIČNE VIJESTI

† IVAN DRAŽENović

šumarski savjetnik.

Dne 1. augusta o. g. umro je naprasnom smrću u Vinkovcima u najljepšoj mu-
ževnoj dobi, u 45 godini svoga života, Ivan Draženović, šumarski savjetnik brodske
imovne općine.

Pokojni Draženović rodio se 23. februara 1886. u Oriovcu u Slavoniji od seljačkih
roditelja. Kako je bio vrlo dobar dak, bistre naravi i nadaren, dali su ga roditelji nakon
svršene pučke škole u gimnaziju u Požegi, gdje je god. 1905. maturirao.

Ljubav za prirodu ponuka ga, da se posveti šumarskoj struci, te je nakon svršene
mature pošao na šumarsku akademiju u Zagrebu, koju je god. 1910. svršio s dobrim
uspjehom.

Odmah nakon svršenih studija imenovan je šumarskim vježbenikom kod gradiške
imovne općine, a god. 1913. nakon položenog državnog ispita za samostalno vođenje
šumskog gospodarstva imenovan je šumarskim pristavom. Kasnije je imenovan šuma-
rom i nadšumarom, te je ostao kod gradiške imovne općine do god. 1928. služeći na
šumarijama Novska, Okučani i Oriovac, a dijelom i kod gospodarstvenog ureda u Novoj
Gradiški.

Koncem god. 1928. premješten je u Krasno za šefa šum. uprave otočke imovne
općine, a slijedeće godine premješten je kao šumarski savjetnik Direkciji šuma brodske
imovne općine u Vinkovcima, gdje je bio dodijeljen taksaciji, u kojem je svojstvu ostao
sve do smrti.

Pokojni Draženović bio je vrlo spreman šumar, dobar radnik, vrlo iskren drug
i prijatelj. Za vrijeme svjetskog rata morao je i on u vojsku i baš je to bilo sudbonosno
za njegov cijeli daljnji život. Velik fizički napor i trajna napetost rastrojiše mu živce,
da katkad nije bio kadar raspolagati svojom voljom i kroz to je zapao mnogo puta u
nepriliku, koja ga je i dovela do prerane smrti.

Pokojnik je bio oženjen sa suprugom Helenom, te ostavlja dvoje neopskrbljene
djece.

Sahranjen je dne 2. augusta o. g. na rimokatoličkom groblju u Vinkovcima uz
mnogobrojno učešće znanaca i prijatelja, a i kolega Brodske imovne općine i Kr. direk-
cije šuma u Vinkovcima.

Vječni pokoj njegovoj duši.

D. Hradil.

ПРОМЈЕНЕ У СЛУЖБИ.

Госп. Министар шума и рудника решењем својим од 13. јуна 1931. Број 17019 у
сагласности са госп. Председником министарског савета унапредио је:

за књиговођу у осму чиновничку групу код рачуноводства дирекције шума у
Скопљу **Бонефачића Божу**, помоћног књиговођу у деветој чиновничкој групи код истог
рачуноводства;

за помоћног техничког манипуланта у осму чиновничку групу код Одељења за шумарство Министарства шума и рудника **Марковић Персиду**, архивског чиновника у деветој чиновничкој групи код истог одељења;

за потшумара у девету чиновничку групу код шумске управе у Босанској Дубици **Дитриха Вилима**, потшумара III класе у десетој чиновничкој групи код истог начелства; и

за помоћног техничког манипуланта у девету чиновничку групу код Одељења за шумарство Министарства шума и рудника **Антића Миодрага**, архивског чиновника у десетој чиновничкој групи код истог одељења.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 13. јуна 1931. Бр. 17018, у сагласности са Господином Претседником Министарског савета поставио је :

за потшумара III класе у десету чиновничку групу код средског начелства у Гламочу **Станишића Војислава**, чиновничког приправника код истог начелства;

за потшумара III класе у десету чиновничку групу код средског начелства у Цазину **Јелинека Жарка**, чиновничког приправника код истог начелства;

за потшумара III класе у десету чиновничку групу код средског начелства у Фочу **Арсланагића Арифа**, чиновничког приправника код истог начелства;

за потшумара III класе у десету чиновничку групу код средског начелства на Мљету **Мочника Игнација**, чиновничког приправника код истог начелства;

за потшумара III класе у десету чиновничку групу код средског начелства у Томислав Граду **Суботића Јована**, чиновничког приправника код истог начелства;

за потшумара III класе у десету чиновничку групу код шумске управе у Костањевци **Мајера Тому**, чиновничког приправника код исте управе;

за помоћног техничког манипуланта у десету чиновничку групу код шумске управе у Битољу **Сисана Ђуру**, чиновничког приправника код исте управе;

за помоћног техничког манипуланта у десету чиновничку групу код шумске управе Прача у Сјетлинама **Шакића Марка**, чиновничког приправника са 1250.— динара месечне плате код исте шумске управе;

за помоћног техничког манипуланта у десету чиновничку групу код шумске управе у Шипову **Пурића Душана**, чиновничког приправника код исте управе;

за помоћног техничког манипуланта у десету чиновничку групу код дирекције шума Ђурђевачке имовне општине у Бјеловару **Лисца Јакова**, чиновничког приправника код исте дирекције;

за помоћног техничког манипуланта у десету чиновничку групу код дирекције шума у Скопљу **Николића Милутина**, чиновничког приправника код исте дирекције;

за помоћног техничког манипуланта у десету чиновничку групу код средског начелства у Краљу **Лонга Алојзија**, чиновничког приправника код истог начелства;

за помоћног техничког манипуланта у десету чиновничку групу код Одељења за шумарство Министарства шума и рудника **Луковића Милоша**, чиновничког приправника код истог одељења, и

за помоћног техничког манипуланта у десету чиновничку групу код дирекције шума у Апатину **Доблер Стевана**, чиновничког приправника код исте дирекције.

Указом Њ. В. Краља од 2. августа 1931. Бр. 22.188 у сагласности са Претседником Министарског савета — по потреби службе премештен је за вишег шумарског саветника у IV—2 чиновничкој групи код шумарског отсека кр. банске управе у Бањалуци **Шебетић Марко**, директор шума у истој чиновничкој групи код дирекције шума бродске имовне општине у Винковцима.

Указом Њ. В. Краља од 23. јула 1931. Бр. 21.776. на основу извршне пресуде Државног Савета од 14. маја 1931. Бр. 16.851 стављен је ван снаге Указ од 18. маја 1929. Бр. 23.780 којим је унапређен за шумарског саветника прве категорије шесте

групе при шумској управи у Белој Цркви **Валентић М. Ернест**, шумарски наднижињер прве категорије седме групе исте управе.

Указом Њ. В. Краља од 23. јула 1931. Бр. 21.776 а на основу извршне пресуде Државног Савета од 18. марта 1931. Бр. 34.968/30, стављен је ван снаге Указ од 20. августа 1927. Бр. 33.054 којим је премештен и постављен за инспектора прве категорије треће групе на службу код Великог Жупана осјечке области **Пећина Ј. Миховил**, директор дирекције шума на Сушаку.

Указом Њ. В. Краља од 23. јула 1931. Бр. 21.780 а на основу извршне пресуде Државног Суда од 9. маја 1931. Бр. 16.948 стављен је у стање покоја **Колибаш Рудолф**, шумарски надсаветник прве категорије четврте групе на служби код Великог жупана загребачке области, с правом на пензију, која му према годинама службе припада.

Указом Њ. В. Краља од 23. јула 1931. Бр. 21.777 а на основу извршне пресуде Државног савета од 9. јуна 1931. Бр. 20.921 стављен је ван снаге Указ од 30. јануара 1930. Бр. 3638 којим је унапређен за шумарског надсаветника прве категорије пете групе код дирекције шума у Винковцима **Дерета Н. Бранко**, шумарски саветник прве категорије шесте групе код исте дирекције.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 4. августа 1931. Бр. 22.083 у сагласности са Претседником Министарског савета поставио је за контрактуалног чиновника код надзорништва дворског ловишта у Добановачком забрану са месечном наградом од 3000 динара **Левстика Едуарда**, реверног гоздара, с правом на принадежности од дана ступања на дужност.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 17. јула 1931. Бр. 20.461 на основу чл. 52. Зак. о чин. и извршене пресуде Државног Савета од 14. маја 1931. Бр. 14.851 ставио је ван снаге решење од 23. јула 1927. Бр. 28.324 којим је постављен за административног чиновника треће категорије четврте групе са петим степеном основне плате на службу код шумске управе у Ваљеву **Радовић Михајло**, званичник друге групе истог степена основне плате исте управе.

Истовремено ставља се ван снаге и решење од 8. фебруара 1928. Бр. 5569 којим је као чиновник треће категорије четврте групе премештен код средњег поглавара у Бјеловару; од 1. априла 1928. Бр. 14.162 којим је премештен за административног чиновника треће категорије четврте групе код шумске управе у Ваљеву; решење од 24. октобра 1928. Бр. 41.844, којим је премештен за административног чиновника треће категорије четврте групе код шумске управе у Делиблату и решење Бр. 42.881 од 30. септембра 1929. којим је премештен за административног чиновника треће категорије четврте групе дирекције шума у Апатину и то само у колико се категорије и групе тиче.

Указом Њ. В. Краља од 2. августа 1931. Бр. 22.191 на основу сагласне одлуке Претседника Министарског савета, по потреби службе премештени су:

за вишег саветника дирекције у IV—2 чиновничку групу и таксатора код дирекције шума у Винковцима **Црнадак Милан**, шумарски саветник у истој чиновничкој групи код шумарског отсека кр. банске управе у Бања-Луци, и

за вишег саветника дирекције у IV—2 чиновничку групу код дирекције шума на Сушаку **Дреновац Светозар**, директор у истој чиновничкој групи код дирекције шума слуњске имовне општине у Карловцу.

Указом Њ. В. Краља од 2. августа 1931. Бр. 22.190 у сагласности са Претседником Министарског савета постављен је за рачуноског контролора у седмој чиновничкој групи код Одељења за рачуноводство и финансије Министарства шума и рудника **Рашић Војин**, рачуноспитач Главне Контроле у истој чиновничкој групи.

Указом Њ. В. Краља од 2. августа 1931. Бр. 22.189 у сагласности са Претседником Министарског савета по потреби службе премештени су:

за шумарског саветника у шестој чиновничкој групи и шефа шумске управе у Варешу **Тривунац Радомир**, шумарски саветник у истој чиновничкој групи и шеф шумске управе у Олову, и

за шумарског вишег пристава у седмој чиновничкој групи код шумске управе у Олову **Оцић-Милевић Кузман**, шумарски виши пристав у истој чиновничкој групи код шумске управе у Моровићу — петроварадинске имовне општине.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 17. јула 1931. Бр. 20.462 а на основу извршне пресуде Државног савета од 29. маја 1931. Бр. 18.815 ставио је ван снаге решење од 2. децембра 1930. Бр. 21.993 којим је враћен из друге у трећу категорију чиновника **Константиновић Димитрије**, шумарско рачунарски чиновник код дирекције шума у Сарајеву, с тим да остаје на снази раније решење од 27. априла 1928. Бр. 17.059, којим је именовани постављен за шумарско-рачунарског чиновника друге категорије треће групе.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 7. августа 1931. Бр. 22.762 у сагласности са Претседником Министарског савета и склопљеног уговора Бр. 22.761 поставио је за контрактуалног чиновника код Управе Државног Парка Топчидер са месечном наградом од 2000 динара **Станиславског Бориса**, дневничара код исте управе, с правом на принадлежности од дана ступања на дужност.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 13. јуна 1931. Бр. 17.024 у сагласности са Господином Претседником Министарског савета поставио је: за шумарског пристава у осму чиновничку групу код дирекције шума у Сарајеву **Хартмана Роберта**, чиновничког приправника код исте дирекције;

за шумарског пристава у осму чиновничку групу код шумске управе на Рашкој **Шимића Петра**, чиновничког приправника код исте управе;

за шумарског пристава у осму чиновничку групу код шумске управе у Београду **Срећковића Љубомира**, чиновничког приправника код исте управе;

за шумарског пристава у осму чиновничку групу код шумске управе у Жагубици **Гојновића Живојина**, чиновничког приправника код исте управе;

за шумарског пристава у осму чиновничку групу код шумске управе у Андријевици **Васиљева Александра**, чиновничког приправника код исте управе;

за шумарског пристава у осму чиновничку групу код шумске управе у Скопљу **Ђоковића Радована**, чиновничког приправника код исте управе;

за шумарског пристава у осму чиновничку групу код шумске управе у Београду **Беговића Бранислава**, чиновничког приправника код исте управе;

за шумарског пристава у осму чиновничку групу код шумске управе у Новом Граду — Ђурђевачке имовне општине — **Цестара Стјепана**, чиновничког приправника код исте управе;

за шумарског пристава у осму чиновничку групу код шумске управе у Брзој Паланци **Васкијевића Ђорђа**, чиновничког приправника са 1650 динара месечне плате при истој управи;

за шумарског пристава у осму чиновничку групу код шумске управе у Куршумлији **Јовановића Илију**, чиновничког приправника са 1650 динара месечне плате код исте управе;

за шумарског пристава у осму чиновничку групу код шумске управе Врбања у Котор Вароши **Рабреновића Радојка**, чиновничког приправника са 1650 динара месечне плате код исте управе, и

за шумарског пристава у осму чиновничку групу код шумске управе у Броду — бродске имовне општине **Шконца Стјепана**, чиновничког приправника са 1650 динара месечне плате код исте управе.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 28. јула 1931. Бр. 21.569 у сагласности са Господином Претседником Министарског савета поставио је:

за чиновничког приправника код Одељења за рачуноводство и финансије Министарства шума и рудника **Стојиљковића Милорада**, свршеног ђака осмог разреда гимназије са положеним испитом зрелости и ранијег писара код шумске управе у Суботици;

за чиновничког приправника код Одељења за рачуноводство и финансије Министарства шума и рудника **Хона Ферду**, свршеног ђака држ. трговачке академије, и

за чиновничког приправника код рачуноводства дирекције шума у Чачку **Инђића Милана**, свршеног ђака државне трговачке академије.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 28. јула 1931. Бр. 21.660 у сагласности са Господином Претседником Министарског савета поставио је за чиновничког приправника код рачуноводства дирекције шума у Скопљу **Петровића Петра**, свршеног ђака трговачке академије.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 28. јула 1931. Бр. 21.661 на основу § 99. Закона о чиновницима у сагласности са Претседником Министарског савета — по потреби службе преместио је:

за шумарског пристава у осмој чиновничкој групи код шумске управе у Д. Милановцу **Крстића Љубишу**, шумарског пристава у истој чиновничкој групи код шумске управе у Варешу;

за чиновничког приправника код отсека за бујичарство кр. банске управе у Бања-Луци **Рајнера Фрању**, чиновничког приправника код дирекције шума у Љубљани;

за чиновничког приправника код шумске управе у Београду **Вучковића Блажимира**, чиновничког приправника код шумске управе у Хан Пјеску;

за чиновничког приправника код шумске управе у Хан Пјеску **Гордова Александра**, чиновничког приправника код дирекције шума ђурђевачке имовне општине у Бјеловару;

за архивског чиновника у деветој чиновничкој групи код Одељења за рачуноводство и финансије Министарства шума и рудника **Матина Људевита**, архивског чиновника у истој чиновничкој групи код дирекције шума у Чачку.

POPULARNI DIO

ŠUME U RATNIM PRILIKAMA.

(Svršetak.)

Štete u šumi, izazvane ratnim tehničkim sredstvima. U prošlom je ratu šuma uporedo sa čovekom bila izlagana opasnostima sa svih strana. Oklopni automobili, a naročito tenkovi, ne samo ljudima nego su i šumama nagoveštavali propast. Tenkovi su obično bili prikriveni u šumama i odatle izlazili u čitavim grupama. Protiv visokih i debelih stabala u gušćoj šumi tenkovi nisu mogli napredovati, ali su zato uništavali mlade sastojine, koje su im stajale na putu. S druge strane tenkovi su bili izlagani žestokoj artiljerijskoj vatri, kako bi im se onemogućilo kretanje, pa je tako kiša od čelika zasipala i zemljište i šumu na njoj.

U borbama na našoj teritoriji tenkovi nisu upotrebljavani i prema tome štete od njih nije ni bilo.

Na Drini 1914./1915., pri pokušajima prelaza austrougarskih trupa preko pontonskih mostova, srpska vojska puštala je niz Drinu velike količine ogromnih borovih trupaca, koji su, nošeni brзом водом, imali snagu, da odnesu pontonske mostove.

Velika količina grade upotrebljena je i za izradu plovniha mina, građenih u obliku splavova. Ovakove plovne mine upotrebljene su u nekoliko mahova na Savi i Dunavu.

Štete u šumama, izazvane logorovanjem vojske. Logorovanje vojske može naneti osetne štete, naročito ako to traje duže vreme i to zimi, kada se seku stabla za loženje vatre, građenje baraka, zemunica, skloništa itd. Uobičajeno je, da se i previjališta postavljaju u šumama i naravno da se tamo iskoristi sve, što je pri ruci, bez obzira na štetu. Veličinu ovih šteta povećava i činjenica, što se pri logorovanju iz razloga opasnosti vojska ne koncentriše na jednom mestu, nego se širi na većim površinama.

Štete u šumi od nepravilne eksploatacije. Pored već pomenutih eksploatacija, koje su vršene u Srbiji i Crnoj Gori za vreme okupacije, spominjem i smolarenje, koje je vršeno u borovim šumama zapadne Srbije. Ovo smolarenje vršeno je po naređenju Vojnog generalnog guvernera, a preko austrougarske vojne okružne komande u Užicu. Ova eksploatacija vršena je poglavito u šumama između Kremne i Mokre Gore. Šteta od ove eksploatacije javila se zbog toga, što je smolarenje vršeno po francuskom načinu »gemage a mort«. Ovaj se način inače obično upotrebljava kod stabala, koja će kroz 6 godina biti posečena. Eksploatacija je tada vršena po uputstvima šumskog poslovođa Kuzela i inž. Stefana Vagi-a.

Štete u šumi, izazvane posrednim uticajem rata. Na završetku rata nastalo je u našim krajevima bivše austrougarske monarhije jedno rasulo. Između ostalog javio se i takozvani »zeleni kadar« vojnih begunaca, koji se s oružjem u ruci dohvatili šume. I ako njihov broj nije bio velik, niti je taj kadar postojao duže vreme, ipak se može pretpostaviti, da su i oni izazvali dosta šteta, naročito utamanjivanejm divljači i loženjem vatre u šumi.

U već opustošenim krajevima Srbije i Crne Gore ostala su porušena sela, koja je trebalo ponovo podizati i osigurati sebi krov nad glavom. Svaki je seljak naravno odmah uzeo sekiru i pošao u šumu, da seče gradu. Bilo bi besmisleno u to doba braniti nekome, da sebi sagradi malo krova, ali je i u to doba dosta oštećena šuma nerazumnom sečom i onom posleratnom ravnodušnošću.

Štete izazvane ratom ne mogu se sprečiti! One se moraju smatrati kao neizbežive. Rat je jedno izuzetno stanje, u kome ne vrede ni ljudski životi ni imovina, pa prema tome ni šuma kao uopšte dobro. I u drugim je državama bilo mnogo uredenijih i važnijih šuma nego kod nas, pa su i one ratom još mnogo više oštećene i uništene. Važnost šuma zahteva međutim, da se sve te štete konstatuju i pravilno ocene, da bi se moglo pristupiti naknadnom pošumljavanju, preredama i novom uređenju, kako bi trag rata u šumama bio brže izbrisan. Ova se potreba u zapadnim državama osetila odmah posle rata i njeno pravilno shvatanje već je dalo dobre rezultate.

Šum. inž. **Jovan Stanimirović**, Sarajevo.

OGLASI

ПРОДАЈА БУКОВИНЕ И ЈАВОРОВИНЕ.

Код Шумске Управе у Кључу одржава се **26. септембра 1931.** у 10 сати усмена лицитација по други пут за продају 200 букових стабала — 1300 м³ — те 100 м³ јаворовине у шуми Грмеч—Дујановац одјел 24, 25, 27 са почетном цијеном од 25.20 динара по 1 м³ за буковину и 69.19 динара за јаворовину просјечно у шуми на пању.

Кауција за лицитацију, која ће се одржати тачно по Закону о државном рачуноводству, изнаша 4000 динара. Купац ће сносити трошкове огласа лицитације и платити 6% од куповине за пошумљавање.

Ближи услови и детаљна обавјештења могу се сазнати код Шумске Управе увијек за вријеме канцеларијског рада.

10. августа 1931.

Шумска Управа.

ОГЛАС ДРАЖБЕ.

Po одобrenju Ministarstva Finansija Br. 40.501 од 4. II. 1931. g. продаће се на **дан 22. септембра 1931. у 11 сати** код Дирекције Држ. Добра »Белје« у Кнежеву путем јавне оферталне лцитације следеће сеће на панју:

Шумска управа	Parcela	Врста дрвета	Искљична цена у динарима	Кауција за држављане Југосл. дин.
Тиквеš	Табак 276а	Брест, врба, тополе	200.000	10.000
	Полострво 418а	" " "	50.000	2.500
	Бенговач 191а	Кан. тополе	50.000	2.500
Змајевач	Блажевица 27а	Врба и тополе	49.400	2.470
	" 8а	" "	59.400	2.970
	Šarkanj 16, 17а, 18а, 52а	" "	137.500	6.875
	Нампа	Наст са брестом врбом и тополон	800.000	40.000
Билје	М. Бајар 85	Врба и тополя	187.000	9.850

Детаљни услови могу се видети у дотичним шумским управама или у шумарском оделенју Дирекције у Кнежеву. На захтев послаће се услови интереситима.

Горе означена кауција имаће се положићу на Главној Благојни Дирекције у Кнежеву до 22. септембра 1931. у 10 сати. Страни држављани у име кауције 10% од искљичне цене. Офери се примажу за сваку сећу посебно.

5. августа 1931. г.

ДИРЕКЦИЈА ДРЖ. ДОБРА »БЕЛЈЕ«

у Кнежеву.

Кнежеву Број 7931.

DRACH, INDUSTRIJA DRVA D. D.

СРЕДИШТЕ: ЗАГРЕБ, ГАЈЕВА УЛИЦА БР. 35./I.

Подружнице и пилане: Сапраг и Виовитица

Телефони: Загреб 42-45

Сисак (Сапраг) 41

Виовитица 15 и 8.

Бројави: Дрводрач Загреб — Драч Сапраг и Виовитица.

Производња свакорсног храстовог, буковог, јасеновог и брестовог материјала, граде за железнице и дуџица.

NAŠIČKA TVORNICA TANINA I PAROPILA

D. D.

Centrala Zagreb
Marulićev trg broj 18.

Parne pilane :

Gjurgjenovac, Ljeskovica, Andrijevi, Podgradci,
Karlovac, Zavidovići, Begovhan, Novoselec-Križ,
Dugoselo i Dolnja Lendava.

Tvornica tanina, parketa, bačava, pokućstva u
Gjurgjenovcu, tvornica škatulja i ljuštene robe
u Podgradcima, Impregnacija drva u Karlovcu.

Drvare : Zagreb, Osijek, Brod n/S.

Књижница Југ. Шум. Удружења

Досада изашла издања:

- Бр. 1. Петровић: „Шуме и шумска привреда у
Македонији“ Дин 13—
Бр. 2. Hufnagl-Veseli-Miletić: „Praktično uređivanje
šuma“ Din 20—
Бр. 3. Манојловић Милан: „Методe уређења“ . . Дин 10—

У наклади Југосл. Шумарског Удружења штампано:

- Ružić: „Zakon o šumama“ Din 50—
Levaković: „Dendrometrija“ za članove „ 70—
Nenadić: „Računanje vrijednosti šuma“ za članove „ 70—
Угреновић: „Пола Столећа Шумарства“ Din 200—

Цијене се разумијевају без поштарине

Књиге се наручују код „Југословен-
ског Шумарског Удружења“
Загреб, Вукотиновићева улица бр. 2.

Šumska industrija

Filipa Deutscha Sinovi

Vrhovčeva ulica 1 ZAGREB Telefon broj 30-47

Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. Na skladištu ima velike količine potpuno suve hrastove gradje svih dimenzija.
Utemeljeno godine 1860. Utemeljeno godine 1860.

KRNDIJA

gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu

Uprava gospodarstva i šumarstva:
NAŠICE, SLAVONIJA.

Proizvodi i eksportira svekolike
gospodarske i šumske proizvode

Šumari!

Zar još uvijek niste upotpunili svoje biblioteke domaćim stručnim djelima?!

Tekući broj	Ime autora	Naslov knjige	Knjiga se nabavlja kod	Cijena je knjizi	
				Din	za studente šumarstva Din
1.	Jekić M. Jov.	Прилози ва Историју Шумарства у Србији	писца, Београд, Војводе Добриња 52.	60.—	
2.	Dr. A. Petračić	Uzgajanje šuma, I. dio	pisca, Zagreb, Vukotinovićeve 2.	100.—	
3.	Ing. V. Mihaldžić	Tablice za obračunavanje njemačke bačvarske robe	pisca, Garešnica (kraj Bjelovara)	50.—	40.—
4.	Dr. J. Balen	„O proredama“	pisca, Beograd, Novopazarska 49.	50.—	
5.	Dr. Đ. Nenadić	„Uređivanje šuma“	pisca, Zagreb, Vukotinovićeve 2.	150.—	120.—
6.	„	„Osnovi šumarstva“	„	80.—	60.—
7.	„	Šumarski kalendar“	„	25.—	20.—
8.	Dr. Ugrenović	„Zakoni i propisi o šumama i pilanama“.	Tipografija d. d. Zagreb	120.—	
9.	„	Iskorišćavanje šuma I.	g. Dane Tomićić, Zagreb, Tehnički fakultet	80.—	
10.	Veseli D. Drag.	Uzgajanje šuma	pisca, Sarajevo, Zagrebačka ul. 1.	80.—	25.—
11.	„	Заштита шума	„	30.—	25.—
12.	„	Упораба шума	„	40.—	35.—
13.	„	Дендрометрија	„	20.—	15.—
14.	„	Геодезија	„	40.—	35.—
15.	„	Kađenje šumara u uspr. žeznicama	„	15.—	12.—
16.	„	Sist. i nazivlje š. drvača i grmlja	„	10.—	8.—
17.	„	Повјесн. пртица о шумама Босне и Херцеговине	„	15.—	12.—
18.	„	Sušenje naših čet. šuma	„	10.—	8.—
19.	Ing. Holl-Veseli	Osnovi opće botanike	„	10.—	8.—
20.	Dr. Ђ. Јовановић	Механичка прерада дрвета	писца, Београд, Милоша Поверца 23 и Загреб, Народна шума, Катачићева улица.	50.—	
21.	Dr. M. Marinović	Privredni značaj lova u Jugoslaviji	pisca, Beograd, Kotež Neimar, Rejonska 45.	60.—	šumari i lovci 40.—
22.	Dr. M. Јосифовић	Биљна патологија ва шумаре	г. Ст. Шербан, Београд, Гарашанинова 18.	70.—	Студенти 60.—

Упозорење!

Na svojoj sjednici od 15. decembra 1929. stvorila je Glavna uprava J. Š. U. slijedeći zaključak:

„Kako bi se poduprli gg. autori stručnih šumarskih knjiga, štampati će J. S. U. besplatno u Šumarskom Listu stalan oglas sviju izašlih stručnih knjiga. Pri tome će se napose označiti, gdje se pojedina knjiga može nabaviti i uz koju cijenu.“

Molimo gg. autore, koji se žele poslužiti takovim oglasom, da to izvole javiti što skorije tajništvu J. Š. U., Zagreb, Vukotinovićeve 2.